

ਸਿਆਣਪੁਣੇ ਵੱਲ ਵਧਣਾ

(6:1-20)

ਸਿੱਧਤਾ ਵੱਲ ਵਧਣ ਲਈ ਚਿਤਾਵਨੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ
(5:11-6:20) (ਚੱਲਦਾ)

ਮਸੀਹ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਂ ਡਾਕਟ੍ਰਿਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਸਿਆਣਪੁਣੇ ਵੱਲ ਵਧਣਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪੌਲੁਸ ਦੀ ਇਹ ਮੁੱਖ ਚਿੰਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਉਦੇਸ਼ ਵੀ ਇਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਫ਼ਿਲਿੱਪੀਆਂ 3:12-14)। ਜੇ ਅਸੀਂ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਕਾਮਿਲ ਇਨਸਾਨ ਬਣਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਪਾਉਣ ਲਈ ਹੋਰ ਨੇੜੇ ਹੋ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਇਬਰਾਨੀਆਂ 6 ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਲੇਖਕ ਨੇ ਸਿਆਣਪੁਣੇ ਵੱਲ ਵਧਣ ਦੀ ਇਸੇ ਸਿੱਖਿਆ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ।

ਬੇਦੀਨੀ ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ (6:1-8)

6:1-3

¹ਇਸ ਕਾਰਨ ਅਸੀਂ ਮਸੀਹ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀਆਂ ਆਦਿ ਗੱਲਾਂ ਛੱਡ ਕੇ ਸਿਆਣਪੁਣੇ ਦੀ ਵੱਲ ਅਗਾਹਾਂ ਵਧਦੇ ਜਾਈਏ ਅਤੇ ਮੁਰਦਿਆਂ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ ਤੋਬਾ ਕਰਨ ਦੀ ਨੀਂਹ ਮੁੜ ਕੇ ਨਾ ਧਰੀਏ, ਨਾਲੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਉੱਤੇ ਨਿਹਚਾ ਕਰਨ ਦੀ। ²ਅਸ਼ਨਾਨਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ, ਹੱਥ ਰੱਖਣ ਦੀ, ਮੁਰਦਿਆਂ ਦੇ ਜੀ ਉੱਠਣ ਦੀ ਅਤੇ ਸਦੀਪਕ ਨਿਆਉਂ ਦੀ। ³ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਹੋ ਹੀ ਕਰਾਂਗੇ।

ਆਇਤ 1. ਇਹ ਪੈਰਾ ਹੁਣੇ ਕਹੀ ਗਈ ਗੱਲ ਨਾਲ ਜੋੜਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਕਾਰਨ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਨੇ ਅੱਗੇ ਸਮਝਾਉਣਾ ਸੀ ਕਿ ਸਿਆਣਪੁਣੇ ਵੱਲ ਕਿਵੇਂ ਵਧਣਾ ਹੈ। ਵਧਣ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਵਧਣ ਦੇ ਸੁਭਾਵਕ ਹੋਣ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਵਧਣਾ ਹੈ।

ਲੇਖਕ ਦੀ ਅਸੀਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਆਣੇ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਗਿਣਦਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਹ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਲੇਖਕ ਅਸਲ ਵਿਚ 6:1 ਵਾਲੇ ‘ਅਸੀਂ’ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਹ 2:3 ਵਾਲੇ ‘ਅਸੀਂ’ ਵਿਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਆਇਤ ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਸੁਭਾਵਿਕ ਲੇਖਕ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪੌਲੁਸ ਨੂੰ ਕੱਢ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ।

ਸਿੱਖਿਆ ਦੀਆਂ ਆਦਿ ਗੱਲਾਂ ਮਸੀਹ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਹਨ ਜਾਂ ਮਸੀਹ ਦੀਆਂ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ? KJV ਵਿਚ ‘ਮਸੀਹ ਦੀ ਡਾਕਟ੍ਰਿਨ ਦੇ ਨਿਯਮ’ ਹੈ। ਯੂਨਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਇਸ ਵਾਕ ਅੰਸ਼ ਦਾ ਅਰਥ ਅਸਲ ਵਿਚ ‘ਮਸੀਹ ਦੇ ਵਚਨ ਦਾ ਆਰੰਭ’ ਹੈ। ਪ੍ਰਭੂ ਵੱਲੋਂ ਆਰੰਭ ਵਿਚ ਬੋਲਿਆ ਗਿਆ ਵਚਨ ਮੁਕਤੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਾਲਾ ਸੀ (2:3), ਜੋ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਾਕਅੰਸ਼ ਮਸੀਹ ਦੀਆਂ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਚਨ ਵਿਚਲੀ ਮੁੱਢਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਫ਼ਹਰਿਸਤ ਮਸੀਹ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵਧਕੇ ਹੈ। ਇਹ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ

ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਚਾਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਯਹੂਦੀ, ਜਾਂ ਪੁਰਾਣਾ ਨੇਮ, ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਹਨ। ਪਰ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਖੰਡਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕਲੀਸੀਆ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ‘‘ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਮਸੀਹੀ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ’’ ਸਮਝਦੀ ਸੀ।¹

ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਦਾ ਇਕ ਢੰਗ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ ਤੇ ਮਸੀਹੀ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਹੀ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਪੁਰਾਣੀ ਯਹੂਦੀ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ, ‘‘ਉਹ ਪਹਿਲੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪਾਠਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਲਿਆਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।’’² ਸ਼ਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਰ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮਸੀਹੀ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਮਹੱਤਵ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।³

ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਿਆਣਪੁਣੇ ਵੱਲ ਵਧਣ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਨਿਰੰਤਰ ਹੈ: ਵਧਦੇ ਜਾਣ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ। ਸਿਆਣਪੁਣੇ (*teleiotes*) ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ‘‘ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਕਸਿਤ’’ ਜਾਂ ‘‘ਸੰਪੂਰਣ’’ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਦਾ ਪਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਸੀਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਪਿਛਾਹਾਂ ਨਾ ਮੁੜੇ ਜਾਂ ਛੱਡ ਕੇ ਨਾ ਜਾਵੇ ਉਸ ਲਈ ਰੁਹਾਨੀਅਤ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਖ਼ੁਦਾ ਦੀ ਡੂੰਘੀ ਸਚਿਆਈ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਸਮਝ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਮਸੀਹ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਅਪਨਾ ਕੇ ਸਮਝ ਉਹੀ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ‘‘ਸਿਆਣੇ’’ ਹੋਣ, ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸਿਆਣਪੁਣੇ ਦੀ ਵੱਲ ਵਧਣੇ ਰਹਿਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਫੇਰ ਤੋਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਿੜਕਣ ਦੇ ਬਾਅਦ (5: 12) ਲੇਖਕ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਤੋਂ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਸਿਖਾਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਉਸ ਨੇ ਮਸੀਹ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਯਾਜ਼ਕ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵਿਸਤਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਨੂੰ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ।

‘‘ਸਿਆਣਪੁਣੇ ਦੀ ਵੱਲ ਅਗਾਹਾਂ ਵਧਦੇ’’ ਵਾਕਅੰਸ਼ ਦਾ ਅਰਥ ਰੁਹਾਨੀ ਸਿਆਣਪ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿਚ ਪਾਪ ਰਹਿਤ ਸਿਆਣਪੁਣੇ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਟੀਚਾ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਫ਼ਿਲਿੱਪੀਆਂ 3: 12-15), ਪਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਖ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਪਾਪ ਉੱਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਾਬੂ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਇਹ ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ‘‘ਕੋਈ ਕਿੰਨੀ ਉੱਚੀ ਛਾਲ ਮਾਰ ਸਕਦਾ ਹੈ?’’ ਰਿਕਾਰਡ ਲਗਭਗ ਹਰ ਸਾਲ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿਆਣਪ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਦੱਸਣਾ ਹੈ ‘‘ਉਹ ਪਰਫੈਕਟ (ਭਾਵ ਮੁਕੰਮਲ) ਬੱਚੀ ਹੈ!’’ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਸਾਡਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅੰਗ ਹਨ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਕ ਆਮ ਬੱਚੇ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਲਈ ਨੀਂਹ ਦਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਪਰ ਬੁਨਿਆਦ ਜਾਂ ਨੀਂਹ ਬਣਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣਾ ਕੋਈ ਸਿਆਣਪ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਇੰਜੀਲ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਗੱਲਾਂ ਉੱਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਥੇ ਤਕ ਉਸ ਉੱਤੇ ਟਿਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਵਚਨ ਵਿਚ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉੱਚ ਨਿਯਮਾਂ ਤਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਪਾਉਂਦੇ (ਮੱਤੀ 23: 23)। ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੰਜੀਲ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਦੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜੇ ਸਚਿਆਈ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਦ੍ਰਿੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਹਰ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬਦਲ ਜਾਣ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹੋਏ ਲੇਖਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ, ਸਿੱਖਿਆ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ‘‘ਨੀਂਹ’’ ਅਤੇ ‘‘ਸਿੱਖਿਆ ਦੀਆਂ ਆਦਿ ਗੱਲਾਂ’’ ਇੱਕੋ ਹੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਉਹ ਕੀ ਹਨ? ਇਸ ਵਚਨ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਛੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੀਆਂ ‘‘ਦੋ ਮੁੱਢਲੇ ਅਨੁਭਵ ਹਨ ਅਤੇ ਅਗਲੀਆਂ

ਦੇ ਸੰਕੇਤਿਕ ਇਜ਼ਹਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਅਗਲੀਆਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹਨ।⁴

ਫ਼ਰਹਿਸਤ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਮਸੀਹੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਜੀਣ ਦੀਆਂ ਦੋ ਬੁਨਿਆਦੀ ਗੱਲਾਂ: ਮੁਰਦਿਆਂ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ ਤੌਬਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਉੱਤੇ ਨਿਹਚਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।⁵

ਪਾਪ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਮਸੀਹੀ ਚਾਲ ਚਲਣ ਦੇ ਸਾਡੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਤੌਬਾ ਕਰਨੀ (*metanoia*; 'ਮਨ ਦਾ ਬਦਲਣਾ') ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਤੌਬਾ ਮਸੀਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਰਤ ਭਾਵ ਅਧਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਰਾਜ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿਚ ਯਹੂਦੀ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੀ (ਮਰਕੁਸ 1:4, 14, 15; ਰਸੂਲ ਦੇ ਕੰਮ 2:38; 3:19; 5:31)।

'ਪਛਤਾਇਆ' ਇਸੇ ਸ਼ਬਦ ਵਾਂਗ ਹੈ (*metamelomai*)। ਯਹੂਦਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਮੱਤੀ 27:3 ਇਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋਈ ਹੈ: ਉਸ ਨੇ 'ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਤੌਬਾ ਕੀਤੀ' (KJV)। ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ NASB ਵਿਚ 'ਪਛਤਾਇਆ' ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਵਧੇਰੇ ਸਹੀ ਅਨੁਵਾਦ ਹੈ। 2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 7:7-10 ਵਿਚ ਪੌਲੁਸ ਵੱਲੋਂ ਦੋਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਹਾਲ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦਾਂ ਵਿਚ ਫ਼ਰਕ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਤੌਬਾ ਨਾਲ ਉਸ ਤੱਥ ਉੱਤੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਪਾਪਾਂ ਕਾਰਣ ਖ਼ੁਦਾ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਜੇ ਅਸੀਂ ਤੌਬਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਵਾਂਗੇ ਪਛਤਾਉਣਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ (ਲੂਕਾ 13:3; ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 17:30, 31)। ਸੱਚੀ ਤੌਬਾ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਸਵੀਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ: ਤੌਬਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਨ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ ਦਾ ਬਦਲਣਾ, ਪਾਪ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਖ਼ੁਦਾ ਦਾ ਦਿਲ ਤੋੜਨ ਲਈ ਅਫ਼ਸੋਸ ਵਿਚ ਉਹਦੇ ਵੱਲ ਮੁੜਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਇੱਕੋ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕੋ ਮੁਕਤੀਦਾਤੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਨਾਲ ਪਾਪ ਤੋਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਇਕ ਨਵੇਂ ਢੰਗ ਵੱਲ ਮੁੜਨਾ ਹੈ। ਗਰੇਥ ਐੱਲ. ਰੀਸ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹ 'ਪਾਪ ਲਈ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਭਗਤੀ ਦੇ ਸੋਗ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮਨ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਅਤੇ ਕੰਮ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਹੈ,' ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅਸਾਨ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ।⁶

ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 3:19 ਵਿਚ ਪਾਪੀਆਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ 'ਤੌਬਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਮੁੜੋ' (ਜਾਂ 'ਮੁੜ ਆਓ'; NIV)। ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2:38 ਨਾਲ ਇਸ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮੁੜ ਆਉਣ ਨਾਲ ਤੌਬਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਨ ਬਦਲੀ ਜਾਂ ਤੌਬਾ ਮਨ ਦਾ ਬਦਲਣਾ ਜਾਂ ਇੱਛਾ ਦਾ ਬਦਲਣਾ ਹੋਵੇਗਾ; ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਹ ਪਾਪਾਂ ਤੋਂ ਮੁੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 'ਮੁੜਨਾ' ਬਪਤਿਸਮਾ ਲੈਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।

'ਮੁਰਦਿਆਂ ਕੰਮਾਂ' ਸਿਰਫ਼ ਇੱਥੇ ਅਤੇ 9:14 ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।⁷ 'ਮੁਰਦਿਆਂ' ਸ਼ਬਦ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਨਿਹਚਾ (ਯਾਕੂਬ 2:17) ਜਾਂ ਸਰੀਰ ਲਈ (ਰੋਮੀਆਂ 8:10) ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਰੂਹਾਨੀ ਅਵਸਥਾ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਰੋਮੀਆਂ 6:11; ਅਫ਼ਸੀਆਂ 2:1, 5; ਕੁਲੁੱਸੀਆਂ 2:13)। 'ਮੁਰਦਿਆਂ ਕੰਮਾਂ' ਵਿਚ ਬਣੇ ਰਹਿਣਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਰੋਮੀਆਂ 6:21-23)।

ਸਾਈਮਨ ਜੇ. ਕਿਸਟਮੇਕਰ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਮਰੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਪਿਛਲੇ ਸਭ ਪਾਪਾਂ ਤੋਂ 'ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਣ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਕੰਮਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਨੂੰ ਧੋ ਲੈਣ' ਲਈ ਹੈ।⁸ 'ਮੁਰਦਿਆਂ ਕੰਮਾਂ' ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਦੱਸਣਾ ਬਹੁਤ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਮੁਕਤੀ ਸਿਰਫ਼ ਚੰਗੇ ਕੰਮਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ, ਪਰ ਪਾਪ ਨਾਲ ਭਰੇ ਕੰਮ ਰੂਹਾਨੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਣ ਵੀ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਪਾਪੀ ਲਈ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਆਉਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ ਮੁੜਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

ਇਸ ਫ਼ਰਹਿਸਤ ਵਿਚ ਦੂਜੀ ਚੀਜ਼ 'ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਉੱਤੇ ਨਿਹਚਾ' ਹੈ। ਇਹ ਨਿਹਚਾ ਖ਼ੁਦਾ

ਉੱਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਪਾਈਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮਸੀਹ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸਚਿਆਈਆਂ ਨੂੰ ਪਰਗਟ ਕੀਤਾ। ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਤੌਬਾ ਅਤੇ ਨਿਹਚਾ ਦੋਵੇਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਭਾਗ ਸਨ, ਪਰ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੌਬਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ (ਮਰਕੁਸ 1: 14, 15; ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 20: 21)। ਇਬਰਾਨੀ ਲੋਕ ਖੁਦਾ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹਦੇ ਵੱਲ ਤੌਬਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਯਿਸੂ ਉੱਤੇ ਨਿਹਚਾ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਇਹ ਖ਼ਤ ਨਿਹਚਾ ਨੂੰ ਇਕ ਗਤੀਸੀਲ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣ ਉੱਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਸਰਗਰਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਨੂੰ 4:2; 6: 12; 10:22, 38, 39; 12:2; 13:7 ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਅਧਿਆਇ 11 ਵਿਚ ਵੀ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਆਇਤ 2. ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਦੋ ਚੀਜ਼ਾਂ ਅਸ਼ਨਾਨਾ ਅਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖਣ ਸਾਂਕੇਤਿਕ ਇਜ਼ਹਾਰ ਹਨ।

ਮਸੀਹ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਸਿੱਖੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਪਤਿਸਮਾ ਹੀ ਸੀ। ਪਰ ਇੱਥੇ ਵਰਤਿਆ ਬਹੁਵਚਨ ਸ਼ਬਦ (*baptismos* ਤੋਂ) ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੇ (*baptisma*) ‘ਬਪਤਿਸਮਾ’ ਲਈ ਆਮ ਸ਼ਬਦ ਹੈ। ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਣ ਕਈ ਲੋਕ ਇਹ ਮੰਨ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੇ ਅਸ਼ਨਾਨਾਂ ਜਾਂ ਯਹੂਦੀ ਮੁਰੀਦ ਬਣਨ ਲਈ ਬਪਤਿਸਮੇ ਲਈ ਹੈ।^੯ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ *baptismos* ਦੇ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਚਾਰ ਵਾਰ ਹੋਈ ਹੈ (ਮਰਕੁਸ 7: 4, 5; ਇਬਰਾਨੀਆਂ 6:2; 9:10)। ਮਰਕੁਸ ਦੀਆਂ ਦੋ ਆਇਤਾਂ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੇ ਅਸ਼ਨਾਨਾਂ ਦੇ ਲਈ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕਤਾ ਦੱਸਦੀਆਂ ਹਨ। ਐੱਫ਼. ਐੱਫ਼. ਬਰੂਸ ਇਸ ਨੂੰ ‘ਅਬਲੂਸ਼ੰਜ਼’ ਜਾਂ ਰਸਮੀ ਅਸ਼ਨਾਨ ਦਸਦਾ ਹੈ (ਵੇਖੋ RSV)।¹⁰ ਪੁਰਾਤੱਤਵ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਔਸਤਨ ਯਹੂਦੀ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਇਕ *miqva'ot* ਭਾਵ ਧਾਰਮਿਕ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਅਸ਼ਨਾਨਾਂ ਲਈ ਇਕ ਕੁੰਡ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪਾਣੀ ਇਕ ਕੁੰਡ ਵਿਚ ਉੱਤੇ ਦੀ ਡਿੱਗ ਕੇ ਬਾਹਰ ਨੂੰ ਨਿੱਕਲ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਹੀ ਅਸ਼ਨਾਨ ਲਈ ‘ਚੱਲਦਾ ਹੋਇਆ’ ਸੁੱਧ ਪਾਣੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਫ਼ਰੀਸੀ ਲਈ ਕਿਸੇ ਗੈਰਕੌਮ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਲੱਗ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਸੁੱਧ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ ਸਫ਼ਰ ਤੋਂ ਆ ਕੇ ‘ਅਸ਼ਨਾਨ’ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ, ਕੋਈ ਪੱਕਾ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਯੂਹੰਨਾ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ‘ਬਪਤਿਸਮਾ’ (ਅਸ਼ਨਾਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਹੋਰ) ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਜੇ ਬਪਤਿਸਮੇ ਆਮ ਸਨ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ‘ਬਪਤਿਸਮਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ’ ਜਾਂ ‘ਡੁਬਕੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ’ ਕਿਉਂ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ? ਉਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਤੋਂ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ, ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਬਪਤਿਸਮਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਉਹੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਬਪਤਿਸਮੇ ਦਾ ਹੁਕਮ ਯੂਹੰਨਾ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਯਹੂਦੀਆਂ ਲਈ ਉਹ ਨਵਾਂ ਸੀ। ਯਹੂਦੀ ਬਣਨ ਲਈ ਬਪਤਿਸਮਾ ਲੈਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਬਦਲਣ ਵਾਲੇ ਗੈਰਕੌਮ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਡੁਬਕੀ ਲੈਣੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ; ਇਹ ਨਾ ਤਾਂ ਯੂਹੰਨਾ ਦੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਯਿਸੂ ਦੇ ਬਪਤਿਸਮੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ।

ਗ੍ਰੇਟ ਕਮੀਸ਼ਨ ਦਾ ਬਪਤਿਸਮਾ, ਇਕ ਢੰਗ ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਿਅਕਤੀ ਪਾਪ ਲਈ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਮੱਤੀ 28: 19; ਮਰਕੁਸ 16: 16), ਯਿਸੂ ਦੀ ਮੌਤ, ਦਫ਼ਨਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਜੀ ਉੱਠਣ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਦੱਸਦਾ ਹੈ (ਰੋਮੀਆਂ 6: 3-5)। ਜੇ ਬਹੁਵਚਨ ਸ਼ਬਦ ‘ਅਸ਼ਨਾਨਾਂ’ ਵਿਚ ਯੂਹੰਨਾ ਦਾ ਬਪਤਿਸਮਾ ਵੀ ਹੈ ਤਾਂ ਯਹੂਦੀ ਮੁਰੀਦ ਲਈ ਲਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਬਪਤਿਸਮਾ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੇ ਅਸ਼ਨਾਨਾਂ ਨੂੰ ‘ਮਸੀਹੀ ਸਿੱਖਿਆ’ ਜਾਂ ‘ਮਸੀਹ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ’ ਕਿਵੇਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਆਇਤ 1)? ਅਜਿਹੇ ਅਸ਼ਨਾਨ ਸਿਰਫ਼ ਮਸੀਹੀਅਤ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਲਈ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਸਨ। ਓਸੇ ਅਧਾਰ ਤੇ

ਕੋਈ ਨਿਚੋੜ ਕੱਢ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੇ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਸ਼ਨਾਨ 'ਮਸੀਹ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ' ਸਨ ਜਦਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਯੂਹੰਨਾ ਦੇ ਬਪਤਿਸਮੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜੋਸੇਫ਼ ਨੇ ਓਸੇ ਸ਼ਬਦ *baptismos* ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ।¹¹ ਇਹ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਨਾਂਅ ਦੇਣ ਵਿਚ ਗਲਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਯਕੀਨਨ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਯੂਹੰਨਾ ਦਾ ਬਪਤਿਸਮਾ ਕੋਈ ਆਮ ਯਹੂਦੀ ਅਸ਼ਨਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੇ ਉਹ *baptismos* ਦੀ ਆਪਣੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਸਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨਿਚੋੜ ਕੱਢਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਯਹੂਦੀ ਅਸ਼ਨਾਨਾਂ ਅਤੇ ਬਪਤਿਸਮੇ ਵਿਚ ਫ਼ਰਕ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਕਸਟਮੇਕਰ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ *baptisma* ਇਕ 'ਯਹੂਦੀ-ਮਸੀਹੀ ਸ਼ਬਦ' ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ *baptismos* ਵਾਂਗ, ਇਕੱਲੇ ਕੰਮ ਦੇ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਇ 'ਸਬੂਤ ਵਾਲਾ ਕੰਮ' ਹੈ।¹² ਜੇ *baptismos* ਸ਼ਬਦ ਯਹੂਦੀ ਬਪਤਿਸਮਿਆਂ ਜਾਂ ਅਸ਼ਨਾਨਾਂ ਲਈ ਸੀ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 9: 10; ਮਰਕੁਸ 7: 4, 5), ਤਾਂ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਇਬਰਾਨੀ 6: 2 ਵਿਚ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। '*Baptismos* ਸ਼ਬਦ ਭਾਵੇਂ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਮਸੀਹੀ ਬਪਤਿਸਮੇ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਪਰ ਇੱਥੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਢੁਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬਪਤਿਸਮੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹੋਰ ਅਸ਼ਨਾਨਾਂ ਦਾ ਵੀ ਧਿਆਨ ਹੈ।'¹³ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਬਪਤਿਸਮੇ ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਸੀਹੀ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕੰਮ ਦੀ ਅਹਮੀਅਤ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ (ਵੇਖੋ 1 ਪਤਰਸ 3: 21)।

ਅਫ਼ਸੀਆਂ 4: 5 ਵਿਚ ਪੌਲੁਸ ਦੇ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਬਜਾਇ ਕਿ 'ਇੱਕੋ ਬਪਤਿਸਮਾ' ਹੈ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ਬਪਤਿਸਮਿਆਂ ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵੇਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।¹⁴ ਉਸ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਅਫ਼ਸੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂਅ ਖ਼ਤ ਲਿਖਣ ਵੇਲੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਏਕਤਾ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕੋ ਬਪਤਿਸਮਾ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਗ੍ਰੇਟ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸਭ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਇੱਕੋ ਹੀ ਬਪਤਿਸਮੇ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੌਲੁਸ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕਿ ਮਸੀਹੀ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕੋ ਬਪਤਿਸਮਾ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਮਸੀਹ ਦੇ ਬਪਤਿਸਮੇ ਨੇ ਯੂਹੰਨਾ ਦੇ ਬਪਤਿਸਮੇ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈ ਲਈ ਸੀ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 19: 1-6 ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ)। ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਵਿਚ ਹੋਰ ਅਸ਼ਨਾਨ ਮਸੀਹ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇੰਜੀਲ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਹ ਸਭ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਜਾਣੇ ਸਨ।

ਅਗਲੀ ਗੱਲ 'ਹੱਥ ਰੱਖਣ' ਦੀ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੀ ਇਹ ਆਮ ਰੀਤ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਅਸੀਸ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਖ਼ਾਸ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵਿਹੂਣੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲੋਂ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 13: 3) ਜਾਂ ਰੱਬੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪਾਏ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਮਸੀਹ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਸੂਲ, ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੇ, ਬਲੀਦਾਨ ਭੇਂਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਹੁਦੇ ਜਾਂ ਕੰਮ ਲਈ ਥਾਪੇ ਜਾਣ ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਪਾਏ ਹੋਏ ਰਸੂਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹੱਥ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਤੇ, ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਰੂਹਾਨੀ ਦਾਨ ਦੇ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਖ਼ਤਿਆਰ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 6: 6; 8: 14-17; 19: 1-6; ਰੋਮੀਆਂ 1: 11)। ਯਿਸੂ ਵੱਲੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅਸੀਸ ਦੇਣ ਅਤੇ ਬਿਮਾਰਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗਿਆਈ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ (ਮੱਤੀ 19: 13; ਮਰਕੁਸ 5: 23)। ਰਸੂਲਾਂ ਨੇ ਵੀ ਬਿਮਾਰਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 28: 8), ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵੇਲੇ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 6: 6; 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 5: 22) ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਦੀ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 8: 14-17; 19: 1-6 ਵਿਚ ਇਸ ਨਾਲ ਦੁਆ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।¹⁵

ਸਾਫ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਰੂਹਾਨੀ ਦਾਨ ਦੇਣ ਲਈ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਰੱਥਾ ਨਹੀਂ

ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨਵਾਂ ਨੇਮ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦਾ ਕਿ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਦੇ ਦਾਨ ਦੇਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਕਲੀਸੀਆ ਲਈ ਚੱਲਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਸੀ। ਬਪਤਿਸਮਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਭੋਜ ਲਗਾਤਾਰ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਆਗਿਆਵਾਂ ਹਨ, ਪਰ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਦੇ ਦਾਨ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ। ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਪਾਏ ਹੋਏ ਲੋਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਅੱਗੇ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਮਰ ਗਏ ਤਾਂ ਹੱਥ ਰੱਖਣਾ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ। ਅੱਜ ਕੋਈ ਵੀ ਹੱਥ ਰੱਖ ਕੇ ਅਲੌਕਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਰਸੂਲ ਦੀ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਵੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮੁਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿਵਾਉਣਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 9:36-42)।

ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀਆਂ ਅਖੀਰਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਭਾਵ ਮੁਰਦਿਆਂ ਦੇ ਜੀ ਉੱਠਣ ਅਤੇ ਸਦੀਪਕ ਨਿਆਉਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ।

‘ਮੁਰਦਿਆਂ’ (*nekron*) ਇਕ ਬਹੁਵਚਨ ਸ਼ਬਦ ਹੈ। ਇਸ ਵਚਨ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਵਿੱਤਰ ਲੋਕਾਂ ਸਣੇ ਜਿਹੜੇ ਯਿਸੂ ਦੇ ਜੀ ਉੱਠਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਜੀ ਉੱਠੇ ਸਨ, ਕਈ ਜੀ ਉੱਠਣ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ (ਮੱਤੀ 27:51-53)। ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰੀਰਕ ਜੀ ਉੱਠਣ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਯਹੂਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮੰਨ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੁਲੀਨ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਸਦੂਕੀ ਇਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ ਸਨ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 23:8)। ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੱਤੀ 22:23-33 ਤੋਂ ਯਿਸੂ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਬਹਿਸ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਅੱਯੂਬ 19:26, ਯਸਾਯਾਹ 26:19 ਅਤੇ ਦਾਨੀਏਲ 12:2 ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੀ ਉੱਠਣ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਉੱਤੇ ਵੱਡਾ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੇ ਕਾਰਣ ਮੁਰਦਿਆਂ ਦੇ ਜੀ ਉੱਠਣ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪਛਾਣ ਮਿਲੀ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਯਹੂਦੀਆਂ ਵਿਚ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤਿਆਰੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਤੋਂ ਕੱਢਿਆ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਜੀ ਉੱਠਣ ਦੀਆਂ ਧਾਰਣਾਵਾਂ ਦੀ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ਭਰਮਾਰ ਹੈ (ਲੂਕਾ 14:14; ਯੂਹੰਨਾ 5:28, 29; 11:24, 25; ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 17:18, 32; ਰੋਮੀਆਂ 1:4)। ਯਿਸੂ ਦੇ ਮੁਰਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੀ ਉੱਠਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਚੇਲਿਆਂ ਦੀ ਸਮਝ ਵਿਚ ਇਹੀ ਸੀ।

ਮਸੀਹ ਦਾ ਜੀ ਉੱਠਣਾ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਜੀ ਉੱਠਣ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਪੱਕੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਕਾਰਣ ਹੈ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 17:31)। ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਫ਼ਹਿਰਿਸਤ ਵਿਚ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਠਕ ਮੁਰਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੀ ਉੱਠਣ ਵਿਚ ਯਕੀਨ ਰੱਖਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ।

ਫ਼ਹਿਰਿਸਤ ਵਿਚ ਛੇਵੀਂ ਗੱਲ ‘ਸਦੀਪਕ ਨਿਆਉਂ’ ਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਨਿਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਪੂਰੇ ਅਨਾਦੀਕਾਲ ਨਾਲ ਹੈ। ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਕਈ ਨਿਆਂ ਬੋਝੀ ਦੇਰ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਮੱਤੀ 25:31-46; ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 17:30, 31 ਅਤੇ 2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 5:10 ਵਿਚ ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖਜਾਤੀ ਦੇ ਅੰਤਮ ਅਤੇ ਸਦੀਪਕ ਨਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਇਤਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ‘ਅਸੀਂ ਸੱਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨਿਆਉਂ ਦੇ ਸਿੰਘਾਸਣ ਦੇ ਅੱਗੇ ਖੜੇ ਹੋਵਾਂਗੇ’ (ਰੋਮੀਆਂ 14:10)। ਫ਼ੇਲਿਕਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਇਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਵੱਡਾ ਡਰ ਪੈ ਗਿਆ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 24:25), ਜਿਵੇਂ ਇੰਜੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਨਾਲ ਹਰ ਬੇਤਾਬ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਜੀ ਉੱਠਣ ਅਤੇ ਕਿਆਮਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਹਰ ਮਸੀਹੀ ਦਾ ਯਕੀਨ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਪਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੁੱਖ ਸਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਫ਼ਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਖ਼ੁਸ਼ਖ਼ਬਰੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣ ਵਿਚ ਕਿਆਮਤ ਦੇ ਦਿਨ ਵਿਚ ਨਿਹਚਾ ਇਕ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਹੈ (ਰੋਮੀਆਂ

2:3-6)। ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਇਸ ਧਾਰਣਾ ਉੱਤੇ ਥੋੜੀ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ (ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਦੀ ਪੋਥੀ 12:14)। ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਦੇ ਕਈ ਨੇਮ ਪਾਪ ਲਈ ਅਸਥਾਈ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਸਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ ਇਸਰਾਏਲ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਨਿਆਂ ਵਿਚ ‘‘ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਮਿਲਣ’’ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ (ਆਮੋਸ 4:12)। ਅਨੰਤ ਨਿਆਂ ਇਬਰਾਨੀਆਂ 9:27 ਵਿਚ ਹੋਰ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 12:25 ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਆਇਤ 3. ਇਹ ਭਾਗ 6:1-3 ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਹੋ ਹੀ ਕਰਾਂਗੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਖ਼ਤਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਦੇ ਕਹਿਣ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ, ‘‘ਅਸੀਂ ਖੁਦਾ ਦੀ ਮਦਦ ਅਤੇ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਸਿਆਣਪੁਣੇ ਵੱਲ ਵੱਧਾਂਗੇ।’’ ਬਰੂਸ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੱਤਰ ਸਿਆਣਪੁਣੇ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ।¹⁶ ਕੁਝ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਲਿਖੀ ਗਈ ਸੀ, ਸੋਚਦੇ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਉਹ ਯਹੂਦੀ ਧਰਮ ਅਤੇ ਮਸੀਹੀਅਤ, ਨਿਹਚਾ ਦੇ ਦੋਹਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਫੜੀ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਰਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਬੇਦੀਨੀ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਕਾਫ਼ਰ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਬਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗਾ।

ਲੇਖਕ ਨੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਆਤਮਾ ਦੀਆਂ ਡੂੰਘੀਆਂ ਸਚਿਆਈਆਂ ਵਿਚ ਲੈ ਜਾਣਾ ਚਾਹਿਆ। ਪਰ ਹਰ ਰੂਹਾਨੀ ਤਰੱਕੀ ਖੁਦਾ ਦੀ ਇੱਛਾ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ‘‘ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਚਾਹੇ’’ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਮਸੀਹੀ ਕਹਾਵਤਾਂ ਇਕ ਪਵਿੱਤਰ ਅਤੇ ਸਹੀ ਫ਼ਾਰਮੂਲਾ ਬਣ ਗਿਆ ਲਗਦਾ ਹੈ।¹⁷ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਵੀ ਇਹੀ ਗੱਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਜ਼ਹਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਖੁਦਾ ਸਭ ਤੇ ਹਕੂਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

6:4-8

‘‘ਕਿਉਂਕਿ ਓਹ ਜਿਹੜੇ ਇਕ ਵਾਰੀ ਉਜਿਆਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਸੁਰਗੀ ਦਾਨ ਦਾ ਸੁਆਦ ਚੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਵਿਚ ਸਾਂਝੀ ਹੋਏ।⁵ ਅਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਸ਼ੁਭ ਵਚਨ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਜੁੱਗ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸੁਆਦ ਚੱਖਿਆ।⁶ ਅਤੇ ਮਗਰੋਂ ਬੇਮੁਖ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਫੇਰ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓਂ ਤੌਬਾ ਕਰਾਉਣੀ ਅਣਹੋਣੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਓਹ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵੱਲੋਂ ਦੁਜੀ ਵਾਰ ਸਲੀਬ ਉੱਤੇ ਚਾੜ੍ਹਦੇ ਅਤੇ ਸਰੀਹਨ ਬੇਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।⁷ ਜਿਹੜੀ ਭੌਂ ਉਸ ਵਰਖਾ ਨੂੰ ਜੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਬਾਰ ਬਾਰ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਪੀ ਗਈ ਅਤੇ ਜਿਹਨਾਂ ਲਈ ਵਾਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੋਗ ਸਾਗ ਪੱਤ ਉਗਾਉਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਤੋਂ ਵਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।⁸ ਪਰ ਜੇ ਉਹ ਕੰਡਿਆਲੀਆਂ ਅਤੇ ਭੱਖੜੇ ਉਤਪਤ ਕਰੇ ਤਾਂ ਅਪਰਵਾਨ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਸਰਾਪੀ ਜਾਣ ਨੇੜੇ ਹੈ ਜਿਹ ਦਾ ਅੰਤ ਭਸਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਇਬਰਾਨੀਆਂ 6:4-8 ਸਿੱਧਾ ਹਵਾਲਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕ ਭਿਆਨਕ ਸਚਿਆਈ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਅਸੀਂ ‘‘ਅਗਾਹਾਂ ਵਧਦੇ’’ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਬੇਦੀਨ ਦੇ ਖ਼ਤਰੇ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਿਹਚਾ ਤੋਂ ਫਿਰ ਜਾਣ ਦੇ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿਚ ਹੋਵਾਂਗੇ।

ਇਹ ਵਚਨ ਬੇਦੀਨੀ ਦੇ ਖ਼ਤਰੇ ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬੇਦੀਨੀ ਹੋ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਇਕ ਵੱਡੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਢੰਗ ਇਹ ਬਹਿਸ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਅਸਲ ਵਿਚ ਕਦੇ ਬਦਲੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਆਰਥਰ ਡਬਲਯੂ. ਪਿੰਕ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਅਸਲੀ ਮਸੀਹੀ ਯਕੀਨਨ ਫਿਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਸਹੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵੀ ਕੀਤਾ ਕਿ ‘‘ਸਿਰਫ਼ [ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ] ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਲਈ ‘ਫਿਰ ਜਾਣ’ ਲਈ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।’’¹⁸ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਉਹਨੇ ਮੰਨ ਤਾਂ ਲਿਆ ਕਿ ਇਸ

ਵੇਰਵੇ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਹ ਸਿਰਫ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਣ ਤੋਂ ਵਧ ਸਨ।

ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਮਨਬਦਲੀ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇਕ ਸਬੂਤ ‘ਲਗਾਤਾਰਤਾ’ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਚਨ ਵਿਚ ਜੋ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਹ ਸਚਮੁਚ ਵਿਚ ਬਦਲੇ ਸਨ ਜਿਹੜੇ ਫਿਰ ਗਏ, ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਵੀ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਸਾਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਬਣੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਸਚਮੁਚ ਵਿਚ ਬਦਲਿਆ ਹੋਵੇ।

ਜੇਮਸ ਟੀ. ਡ੍ਰੋਪਰ, ਜੂਨੀ., ਨੇ ਵੀ ਮੰਨਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਫਿਰ ਜਾਣ ਦੀ ਅਸੰਭਾਵਨਾ ਦਾ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ‘ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਵਿਚ ਕਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ।’¹⁹ ਇਸ ਵਚਨ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦੀਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਸੀਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤਾਂ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਧਣ ਵਿਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹੇ ਜਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। 10:26 ਵਿਚ ਫੇਰ ਤੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਸੀਹ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨੂੰ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਠੁਕਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕੋ ਇਕ ਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਜਿਸ ਨਾਲ ਤੋਬਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ।

6:4-6 ਵਿਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਲੋਕ ਉਹ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਕਦੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨਿਹਚਾ ਨੂੰ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ; ਸੀ। ਬੇਦੀਨੀ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ‘ਖਿਆਲੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਹਕੀਕਤ ਸੀ; ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਐਨੀਆਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਤਾੜਨਾਵਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਪੱਤਰੀ ਛੋਟੀ, ਬੇਕਾਰ, ਅਤੇ ਬੇਤੁਕੀ ਮੰਨ ਕੇ ਰੱਦ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ।’²⁰

ਅਫ਼ਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ, ਕਿ ਇਕ ਸੱਚਾ ਮਸੀਹੀ ਮਸੀਹ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਭਰੋਸੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਫਿਰ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਰੋਮੀਆਂ 11:22; ਗਲਾਤੀਆਂ 5:4)। ਇਥਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਲੇਖਕ ਦਾ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਬਚਾਏ ਗਏ ਤਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਬਚਾਏ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਬਚਾਏ ਜਾਣ ਤੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭੂ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵੇਗਾ। ਆਤਮਾ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਪਾਏ ਹੋਏ ਲੇਖਕ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਫੇਰ ਤੋਂ ਅਨਾਦੀਕਾਲ ਲਈ ਗੁਆਚ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਓਵੇਂ ਹੀ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਿਹੜੇ ‘ਬੇਮੁਖ ਹੋ ਗਏ’ ਸਨ (ਆਇਤ 6)।

ਕੋਈ ਵੀ ਇਹ ਨਿਚੋੜ ਨਹੀਂ ਕੱਢ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਜਿਹੜੇ ਫਿਰ ਗਏ ਸਨ ਸਿਰਫ਼ ‘ਲੱਗਣ ਨੂੰ’ ਮਸੀਹੀ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਖ਼ੁਦਾਈ ਬਰਕਤਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ। ਉਹ ਖ਼ੁਦਾ ਕੋਲੋਂ ਰੂਹਾਨੀ ਬਰਕਤਾਂ ਲੈ ਕੇ ਉਸੇ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਸਨ? ‘ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਜੁੱਗ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ’ (ਆਇਤ 5)। ‘ਸ਼ਕਤੀਆਂ’ ਲਈ ਇਸੇ ਸ਼ਬਦ (*dunamis*) ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ 2:4 ਵਿਚ ‘ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਕੰਮ’ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪੁੱਛ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ‘ਭਲਾ ਖ਼ੁਦਾ ਨੇ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਨਕਲੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇਗੀ?’ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਉਹ ਸੱਚੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਆਏ ਸਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਗੁਆ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਕਦੇ ਸਨ।

ਆਇਤ 4. ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਬੇਪਰਤੀਤੇ ਹੋ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਖ਼ੁਦਾ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਬਰਕਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਉਜਿਆਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਦਾਨ ਸੀ। 2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 4:3, 4 ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਇੰਜੀਲ ਦੇ ‘ਤੇਜ ਦਾ ਚਾਨਣ’ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਚਾਨਣ ਨਹੀਂ ਚਮਕਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੈਤਾਨ ਵੱਲੋਂ ਗੁਮਰਾਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 10:32 ਵਿਚ ਲੇਖਕ

ਨੇ ਆਖਿਆ, ‘ਪਰ ਪਹਿਲਿਆਂ ਦਿਨਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰੋ ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ ਉਜਿਆਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਪਿੱਛੋਂ ਤੁਸਾਂ ਦੁੱਖਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਘੋਲਮਘੋਲੇ ਨੂੰ ਸਹਿ ਲਿਆ।’ ਉੱਥੇ ‘ਉਜਿਆਲਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣਾ’ 10:26 ਵਾਲੇ ‘ਸੱਚ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪਰਾਪਤ ਕਰਨ’ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਖ਼ਤ ਦੇ ਲਿਖੇ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਖੁਸ਼ਖ਼ਬਰੀ ਦੇ ਚਾਨਣ ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵਕਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰੂਹਾਂ ਨੂੰ ਭਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਉੱਤੇ ਪਾਪ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਦਾ ਪੜਦਾ ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ।

ਯਿਸੂ ਜਗਤ ਦਾ ਚਾਨਣ ਹੈ (ਯੂਹੰਨਾ 8:12), ਅਤੇ ਜਿਹੜਾ ਕੋਈ ਉਸ ਚਾਨਣ ਵਿਚ ਹੈ ਉਹ ਸਚਮੁਚ ਵਿਚ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਚਾਨਣ ਵਿਚ ਚੱਲਦਾ ਰਹੇ (1 ਯੂਹੰਨਾ 1:7), ਤਾਂ ਮਸੀਹ ਦੇ ਲਹੂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ੀ ਮਿਲਦੀ ਰਹੇਗੀ। ਚਾਨਣ ਵਿਚ ਚੱਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੋਈ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿਚ ਪਾਪ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਾਪ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਾਪ ਦਾ ਇਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਤੇ ਯਿਸੂ ਦਾ ਲਹੂ ਉਸ ਦੇ ਪਾਪ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਯਕੀਨਨ ਹੀ ਪਾਪ ਦਾ ਪਤਾ ਹੋਣ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ (1 ਯੂਹੰਨਾ 1:8-10)। ‘ਪਾਪ ... ਜਿਹੜਾ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਣ’ (1 ਯੂਹੰਨਾ 5:16), ਉਹੀ ਪਾਪ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਭਾਈ ਮੰਨਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਪਾਪ ਜਿਹੜਾ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਮਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏਗਾ (1 ਯੂਹੰਨਾ 1:9)। ਦੀਨ ਅਤੇ ਪਸ਼ਚਾਤਾਪੀ ਵਿਅਕਤੀ ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਰ ਪਾਪ ਦਾ ਪਤਾ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਮਾਫ਼ੀ ਮੰਗਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਅਫ਼ਸੀਆਂ 5:8 ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਿਹੜੇ ‘ਅੱਗੇ ਅਨ੍ਹੇਰਾ’ ਸਨ, ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਲਿਖਣ ਵੇਲੇ ‘ਪੁਭੂ ਵਿਚ ਹੋ ਕੇ ਚਾਨਣ’ ਸਨ। ਕੁਲੁੱਸੀਆਂ 1:13 ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ‘ਅੰਧਕਾਰ ਦੇ ਵੱਸ ਵਿੱਚੋਂ’ ਛੁਡਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜੇ ਕੋਈ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਨੇ ਸੁਰਗੀ ਦਾਨ ਦਾ ਸੁਆਦ ਚੱਖਿਆ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਕਿਰਪਾ ਤੋਂ ਡਿੱਗਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ‘ਚੱਖਿਆ ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਕਦੇ ਮੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਪਾਈ।’ ਇਬਰਾਨੀਆਂ 2:9 ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਦੇ ਮੌਤ ‘ਦੁੱਖ ਝੱਲਣ’ ਭਾਵ ਸੁਆਦ ਚੱਖਣ ਨਾਲ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਗਲਤ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਦੋਹਾਂ ਆਇਤਾਂ ਵਿਚ ‘ਚੱਖਣ’ ਲਈ ਇੱਕੋ ਸ਼ਬਦ (*geuomai*) ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸਲੀਬ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਪਿੱਤ ਮਿਲੀ ਦਾਖ ਰਸ ਯਿਸੂ ਦੇ ਚੱਖਣ ਲਈ (ਪਰ ਨਿਗਲਣ ਲਈ ਨਹੀਂ) ਇਹੀ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ (ਮੱਤੀ 27:34), ਪਰ ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਭਲਾ ਉਸ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਮੌਤ ਨੂੰ ‘ਚੱਖਿਆ’ ਜਾਂ ਉਸ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਨੁਭਵ ਕੀਤਾ? ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੇ ਲੇਖਕ ਲਈ ‘ਚੱਖਿਆ’ ਦਾ ਅਰਥ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਤਮਸਾਤ ਕਰ ਲੈਣਾ ਜਾਂ ਅਪਨਾ ਲੈਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕਰਨਾ ਹੈ।¹ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ‘ਚੱਖੀ ਗਈ ਚੀਜ਼’ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਭਾਗ ਬਣਾ ਲੈਣਾ ਹੈ। ‘ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਸ਼ੁਭ ਵਚਨ ਦਾ ਸੁਆਦ ਚੱਖਿਆ’ (ਆਇਤ 5) ਦਾ ਅਰਥ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿਚ ਵਸਾ ਲੈਣਾ ਹੈ।

‘ਸੁਰਗੀ ਵਰਦਾਨ’ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਮੁਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਨਵੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਉਹੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਰੋਮੀਆਂ 6:23)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਵਰਦਾਨ ਨੂੰ ਪਾਇਆ ਸੀ ਇਸ ਕਾਰਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿਚ ਬਦਲ ਗਏ ਸਨ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਇਸ ਵਰਦਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਇਸ ਵਚਨ ਵਿਚ ਬੇਲੋੜਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਗੇ ਲੇਖਕ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ‘ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਵਿਚ ਸਾਂਝੀ’

ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ‘ਪੀਂਦੇ’ ਹਨ (ਯੂਹੰਨਾ 7:37-39)। ਇਹ 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 12:13 ਵਿਚ ਪੌਲੁਸ ਵੱਲੋਂ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਨਵੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮਿਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਯੂਹੰਨਾ 5:24 ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਚਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ‘ਪਰਤੀਤ ਕਰਦੇ’ ਰਹਿਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਚ ‘ਸਦੀਪਕ ਜੀਵਨ ਦੀ ਆਸ’ (ਤੀਤੁਸ 1:2) ਵਿਚ ਹਨ। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਆਸ ਤਦ ਤਕ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤਕ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਹੁੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਜਦ ਉਸ ਨੂੰ ਉਹ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਆਸ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ (ਰੋਮੀਆਂ 8:24, 25)। ਉਸ ਦੀ ਆਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਅਤੇ ਮਿਲਾਉਣਾ ਯਿਸੂ ਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 9:27, 28)। ‘ਵਰਦਾਨ’ ਦੇ ਲਈ ਇੱਥੇ ਵਰਤੋਂ ਸ਼ਬਦ (*dōrea*) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ਲਗਭਗ ਉਚੇਚੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ‘[ਰੂਹਾਨੀ] ਦਾਨਾਂ’ ਲਈ ਹੋਈ ਹੈ।²² ਯੂਹੰਨਾ 4:10 ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਇਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਦਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਕ ਹੋਰ ਬਰਕਤ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਵਿਚ ਸਾਂਝੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੀ। ਸੰਸਾਰ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦਾ (ਯੂਹੰਨਾ 14:17), ਪਰ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (ਗਲਾਤੀਆਂ 4:6; ਵੇਖੋ ਰੋਮੀਆਂ 8:9)। ਯਿਸੂ ਨੇ ਹਰ ਸੱਚੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਨੂੰ ਆਤਮਾ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਦਿੱਤਾ (ਯੂਹੰਨਾ 7:37-39), ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਵਾਪਸ ਜਾ ਕੇ ਮਸੀਹ ਦੇ ‘ਵਡਿਆਈ ਪਾਉਣ’ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਪਤਰਸ ਨੇ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2:38 ਵਿਚ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਦੇ ਦਾਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਆਤਮਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ (ਗਲਾਤੀਆਂ 3:1, 2, 14), ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਸੀਹ ਵੀ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਅਫ਼ਸੀਆਂ 3:17)।

ਮੁੱਢਲੀ ਕਲੀਸੀਆ ਵੱਲੋਂ ਆਤਮਾ ਦੇ ਦਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ? ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 5:32 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਨੇ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਮਸੀਹ ਨੂੰ ਵਡਿਆਈ ਪਾਉਣ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਰਸੂਲਾਂ ਨੇ ਵੀ ਓਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਕੀਤਾ। ਆਤਮਾ ਨੇ ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਸ ਵਡਿਆਈ ਪਾਉਣ ਨੂੰ ਰਸੂਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੋਅਜਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਵਿਖਾਇਆ। ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਪਤਰਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਆਖਿਆ, ‘ਜੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੰਨਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਖ਼ਸ਼ਿਆ’ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 5:32)। ਇਹ ਤਾਂ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਰਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ (ਵੇਖੋ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2:43; 3:1-9; 5:1-12) ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਹ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅੱਗੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੰਜੀਲ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 8:14-17; 19:1-6) ਦਿੱਤੀਆਂ। ਪਰ ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਤਮਾ ਦੇ ਅਲੌਕਿਕ ਦਾਨਾਂ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਰਸੂਲਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ (ਯੂਹੰਨਾ 14:26; 15:26, 27; 16:12, 13)। ਜੇ ਅਸੀਂ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਰਸੂਲਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਸਾਰੇ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 10:45, 46 ਵਿਚ ‘ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਦੀ ਦਾਤ’ ਵਿਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਜ਼ਬਾਨਾਂ ਬੋਲਣਾ ਵੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿਚ ਆਤਮਾ ਵੱਲੋਂ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਤ ਪਿੰਤੋਕੁਸਤ ਦੇ ਦਿਨ ਆਤਮਾ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਪਾਉਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਸੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2:4, 6-8)।

ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 8 ਅਧਿਆਇ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿਓ ਕਿ ਸਾਮਰੀ ਲੋਕ ਅਜੇ ਵੀ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ

ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਭਾਂਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਹਚਾ ਕਰਕੇ ਬਪਤਿਸਮਾ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ। ਆਤਮਾ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਯੂਹੰਨਾ ਦੇ ਆਉਣ ਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਦੇ ਉੱਤਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਤੌਰ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਆਤਮਾ ਦੇ ਆਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਰਸੂਲ ਦਾ ਉੱਥੇ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਫ਼ਿਲਿੱਪਸ ਜਿਹੜਾ ਸਾਮਰੀਆ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਕੋਲ ‘ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਦਾ ਦਾਨ’ ਅੱਗੇ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਦਿੰਦਾ। ਆਤਮਾ ਦੀ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ (ਉੱਤੋਂ ਵਹਾਏ ਜਾਣ ਨਾਲ ਜਾਂ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਰੱਖਣ ਨਾਲ) ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2 ਅਧਿਆਇ ਤੋਂ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 11: 15 ਵਿਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਮੇਂ ਤਕ, ਕੁਰਨੇਲਿਉਸ ਦੇ ਘਰ, ਸਿੱਧੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਪਤਰਸ ਨੇ ਆਖਿਆ, ‘ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਉੱਤਰਿਆ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਡੇ ਉੱਤੇ ਉੱਤਰਿਆ ਸੀ।’ ਇਸ ਦਰਮਿਆਨ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਪਤਰਸ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2: 1-4 ਵਿਚ ਵਾਪਰੀ ‘ਸ਼ਰੂ’ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ।

ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 19: 1-7 ਵਿਚ ਪੌਲਸ ਨੇ ਅਫ਼ਸੁਸ ਵਿਚ ਬਾਰਾਂ ਦੇ ਕਰੀਬ ਜਣਿਆਂ ਨੂੰ ਯਿਸੂ ਦਾ ਬਪਤਿਸਮਾ ਦੇਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਦਾ ਦਾਨ ਦਿੱਤਾ। ‘ਯੂਹੰਨਾ ਦਾ ਬਪਤਿਸਮਾ’ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯੂਹੰਨਾ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲੋਂ ਸਿਖਾਏ ਅਤੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲਿਆ ਹੋਵੇਗਾ (ਅਪੁੱਲੋਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ)।

ਮੋਅਜਜ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਇੰਜੀਲ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਬੰਦ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਫ਼ਸੀਆਂ 5: 17, 18 ਵਿਚ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਆਤਮਾ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੋਣਾ ਆਗਿਆ ਮੰਨਣ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ‘ਭਰਪੂਰ ਹੋ’ ਜਾਣਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਮਸੀਹੀ ਵਿਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਚੱਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਣ ਇਹ ਪੱਕਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਇਹ ਮੋਅਜਜ਼ਾ ਹੈ ਜਾਂ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਨਤੀਜਾ, ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹਰ ਵਚਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਆਤਮਾ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਮਸੀਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਤਮਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਪਤਾ ਉਸ ਦੇ ਵਚਨ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਚੱਲਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੁਆਉਂਦਾ ਹੈ (ਰੋਮੀਆਂ 10: 17)। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਆਤਮਾ ਹੀ ਵਚਨ ਹੈ, ਪਰ ਪਾਪੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਆਤਮਾ ਦਾ ਅਸਰਦਾਰ ਕੰਮ ਉਸ ਦੀ ‘ਤਲਵਾਰ’ ਦੇ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਅਫ਼ਸੀਆਂ 6: 17)। ਜ਼ਬਾਨੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ, ਖੁਦਾ ਦੇ ਵਚਨ ਵਿਚ ਦਿਲ ਨੂੰ ਵਿੰਨ੍ਹਣ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2: 37) ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਦੁਆਏ ਗਏ ਯਕੀਨ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਸਾਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਤਾਕਤ ਹੈ (ਯੂਹੰਨਾ 16: 8; ਇਬਰਾਨੀਆਂ 4: 12, 13)। ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਖਿਆ, ‘ਜੀਉਦਾਤਾ ਤਾਂ ਆਤਮਾ ਹੈ,’ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਆਖਿਆ, ‘ਮਾਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਲਾਭ ਨਹੀਂ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਖੀਆਂ ਹਨ ਓਹ ਆਤਮਾ ਹਨ ਅਤੇ ਜੀਉਣ ਹਨ’ (ਯੂਹੰਨਾ 6: 63)। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਆਤਮਾ ਤੋਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਨਵੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਯਿਸੂ ਦੇ ਵਚਨ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਵਚਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਡੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਵਿਚ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਪਵਿੱਤਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਆਤਮਾ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 20: 32)। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਬੂਤ ਵੱਖ ਵੱਖ ਬੋਲੀਆਂ ਬੋਲਣ ਜਾਂ ਬਿਮਾਰਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਦੇ ਦਾਨ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸਦੀ ਵਿਚ ਆਮ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

ਸਾਡੀ ਭਲਿਆਈ ਲਈ ਆਤਮਾ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ‘ਖੁਦਾਈ ਇੰਤਜ਼ਾਮ’ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਖੁਦਾ ਦੇ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਖੁਸ਼ਖ਼ਬਰੀ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਮੰਨਣ ਨਾਲ ਉਹ ਮਨਬਦਲੀ ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਕਰਨ

ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਰੂਹਾਨੀ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਜਰੀਏ ਵਿਚ ਜਿਹੜਾ ਵਚਨ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ (1 ਪਤਰਸ 2:1, 2), ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਫ਼ਾਇਦੇ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਨ ਨਾਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਫ਼ਰਕ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ (ਰੋਮੀਆਂ 8:28)।

‘ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਦੇ ਬਾਗੀ’ ਵਾਕਅੰਸ਼ ਆਤਮਾ ਦੀ ਬਰਕਤ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਫੇਰ ਤੋਂ ਪਾਪ ਵਿਚ ਡਿੱਗ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਗੈਰਕੌਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪਤਰਸ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਕਾਰਣ ਇਕ ਮੌਕੇ ਉੱਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗਲਤ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ (ਗਲਾਤੀਆਂ 2:11)। ਸਾਫ਼ ਤੌਰ ਤੇ ‘ਪਿੱਤ ਦੀ ਕੁਝੱਤਣ ਅਤੇ ਬਦੀ ਦੇ ਬੰਧਨ ਵਿਚ’ ਵੜਨ ਲਈ ਲਾਲਚੀ ਸੁਝਾਅ ਦੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪਾਪ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਮਊਨ ਜਾਦੂਗਰ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 8:18-24)।

ਆਇਤ 5. ਅਗਲਾ ਵਾਕਅੰਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਸ਼ੁਭ ਵਚਨ ... ਦਾ ਸੁਆਦ ਚੱਖਿਆ। ਇੱਥੇ ‘ਵਚਨ’ (*logos*) ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ਕਈ ਵਾਰ ਮਸੀਹ ਲਈ (ਯੂਹੰਨਾ 1:1, 2, 14) ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਇੰਜੀਲ ਲਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ‘ਵਚਨ’ ਲਈ ਆਮ ਸ਼ਬਦ *rhēma* ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਲਈ ਵੀ ਆਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਖੁਦਾ ਨੇ ਬੋਲਿਆ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ *logos* ਅਤੇ *rhēma* ਮਿਲਦੇ ਜੁਲਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਾਲੇ ਲਗਦੇ ਹਨ। *Rhēma* ਮਸੀਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕੰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਨੀਲ ਆਰ. ਲਾਈਟਫੁਟ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ‘ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ’ ਜਾਂ ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ^{੨੩} ਇਸ ‘ਸ਼ੁਭ ਵਚਨ’ ਦੇ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਭਾਵੇਂ ਯੂਹੰਨਾ 17:17 ਅਤੇ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 20:32 ਵਿਚ ਪਵਿੱਤਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ‘ਵਚਨ’ *logos* ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 1 ਪਤਰਸ 1:22, 23 ਵਿਚ ਹੋਈ ਹੈ)। ਇਸ ਵਚਨ ਦੇ ‘ਸੁਆਦ’ ਚੱਖਣ ਦਾ ਅਰਥ ਸਚਿਆਈ ਦੇ ਇਸ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਆਗਿਆ ਮੰਨਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਜ਼ਾਤ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਉਮੀਦ ਤਕ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 5:8, 9)। ਇਸ ਸਚਿਆਈ ਰਾਹੀਂ ਸਾਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਵਾਂ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਕਿ ‘ਮਸੀਹ ਜਿਸ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ ਖਬਰੀ ਦੇ ਵਸੀਲੇ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡਾ ਪਿਉ ਮੈਂ ਹੀ ਹੋਇਆ’ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 4:15; NASB)। KJV ਵਿਚ ਹੈ ‘ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਜਨਮ ਦੁਆਇਆ ਗਿਆ।’

ਖੁਦਾ ਦੇ ‘ਸ਼ੁਭ ਵਚਨ ਦਾ ਸੁਆਦ ਚੱਖ[ਣ]’ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ‘ਆਸ ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਪੱਕਾ ਭਰੋਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਣਡਿੱਠ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਸਬੂਤੀ ਹੈ’ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 11:1)। ਉਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਇੰਜੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਬਦੀ ਨਜ਼ਾਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਭਰੋਸਾ ਦੁਆਉਂਦਾ ਹੈ!

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਜੁੱਗ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ‘ਸ਼ਕਤੀ’ (*dunamis*) ਉਹੀ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 2:4 ਵਿਚ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਹੋਈ ਹੈ। ‘ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਜੁੱਗ’ ਇਕ ਆਮ ਬੋਲ-ਚਾਲ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ‘ਮਸੀਹ ਦਾ ਜੁੱਗ’ ਸੀ। ਇਸ ਇਜ਼ਹਾਰ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰੂਪ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ਛੇ ਵਾਰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਵਿਵਰਣਾਂ ਵਿੱਚੋਂ (ਮੱਤੀ 12:32; ਮਰਕੁਸ 10:30; ਲੂਕਾ 18:30) ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਖ਼ਤਾਂ ਵਿਚ (ਅਫ਼ਸੀਆਂ 1:21; 2:7; ਇਬਰਾਨੀਆਂ 6:5)।

‘ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਜੁੱਗ’ ਜੇ ਅਜੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਸੀ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ‘ਜਿਹੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਅਜੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਅਨੁਭਵ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ?’ ਇਸ ਦੇ ਲਿਖੇ ਜਾਣ

ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਠਕਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਜੇ ਕੁਝ ਅਜੇ ਵੀ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਸੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ‘ਨਿਹਚਾ ਦੇ ਰਾਹੀਂ’ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਇਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ ਅਬਰਾਹਾਮ ਨੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਮਸੀਹ ਦੇ ਦਿਨ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ (ਯੂਹੰਨਾ 8: 56)। ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਸੁਰਗ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੇਖ ਲਿਆ ਸੀ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 11: 10)। ਮੂਸਾ ਨੇ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ‘ਅਲੱਖ ਨੂੰ ਜਾਣੀਦਾ ਲੱਖ ਕੇ’ ਵੇਖਿਆ (11: 27)। ਇੱਥੇ ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀਆਂ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸਨ ਉਹ ‘ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਦੇ ਬਾਗੀ’ ਹੋਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸਨ।

ਆਇਤ 6. ਅਤੇ ਮਗਰੋਂ ਬੇਮੁਖ ਹੋ ਗਏ ਖੁਦਾ ਦੇ ਫ਼ਜ਼ਲ ਤੋਂ ਡਿੱਗ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ। RSV ਵਿਚ ਹੈ ‘ਤਾਂ ਜੇ ਉਹ ਬੇਦੀਨ ਹੋ ਜਾਣ,’ ਅਤੇ NIV ਵਿਚ ਹੈ ‘ਜੇ ਉਹ ਡਿੱਗ ਜਾਣ।’ ਲਾਈਟਫੁਟ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲੇਖਕ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਜੋ ਕੁਝ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ ਓਸ ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ।²⁴ ਐਲਬਰਟ ਬਾਰਨਸ ਦੀ ਸੋਚ ਤੋਂ ਫ਼ਰਕ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ,²⁵ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਮੁਕਤੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਡਿੱਗ ਗਏ ਸਨ। ਕਿਸੇ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਬਰਕਤਾਂ ਨੂੰ ਪਾਉਣਾ ਜਿਹੜੀਆਂ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਸੱਚੇ ਮਨ ਨਾਲ ਬਦਲਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਕਿਰਪਾ ਤੋਂ ਡਿੱਗ ਜਾਣਾ ਸੰਭਵ ਹੈ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ‘ਨਿਹਚਾ ਦੀ ਬੇੜੀ ਡੋਬ ਦਿੱਤੀ’ ਗਈ ਸੀ, ਦਿੱਤੀ ਗਈ 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 1: 19 ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਇਸ ਚਿਤਾਵਨੀ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਸੰਪੂਰਣ ਬੇਦੀਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਬਰਾਨੀ ਲੋਕ ਪਿਛੇ ਹਟ ਜਾਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸਨ। ਪਰ ਉਹ ਬੇਦੀਨੀ ਦੀ ਹੱਦ ਤਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ।

ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓਂ ਤੋਬਾ ਕਰਾਉਣੀ ਅਣਹੋਣੀ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ? ²⁶ ਸਾਡੇ ਵਚਨ ਪਾਠ ਵਿਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਬੇਮੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਐਨੀਆਂ ਬਰਕਤਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਰੂਹਾਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਅਜਿਹੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਓਹ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵੱਲੋਂ ਦੁਜੀ ਵਾਰ ਸਲੀਬ ਉੱਤੇ ਚਾੜ੍ਹਦੇ [ਰਹੇ ਸਨ] ਅਤੇ ਸਰੀਰਨ ਬੇਪਤ ਕਰਦੇ [ਰਹੇ ਸਨ]। ਵਰਤਮਾਨ ਧਿਆਨ ਦਈਏ ਜਿਸ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਯੂਨਾਨੀ ਕ੍ਰਿਦੰਤ *anastaurountas* (*anastauroo* ਤੋਂ ‘ਸਲੀਬ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਾਉਦੇ’) ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਦੇ ਹਲਾਤ ਨੇ ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਚੱਲਦੇ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸੱਚੀ ਮਨ ਬਦਲੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਰ ਜੇ ‘ਸਲੀਬ ਉੱਤੇ ਚਾੜ੍ਹਦੇ’ ਰਹਿਣਾ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ‘ਮਨ ਬਦਲੀ ਲਈ ਨਵਾਂ ਬਣਨਾ’ ਅਤੇ ਬੇਦੀਨੀ ਦੇ ਅੰਤ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਸੀਹ ਉੱਤੇ ‘ਸਰੀਰਨ’ ਨਹੀਂ ਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇੱਥੇ ‘ਸਰੀਰਨ’ ਲਈ ਸ਼ਬਦ ਮਰੀਅਮ ਦੇ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ ਹੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ‘ਬਦਨਾਮ’ (*paradeigmatizō* ਤੋਂ) ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਸੀ।

‘ਕਿਉਂਕਿ’ ਮੈਂ (ਵਰਤਮਾਨ ਕ੍ਰਿਦੰਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ) ‘ਜਦ ਕਿ’ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਅਸਥਾ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਜਿਵੇਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਮਧਮ ਸੀ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਆਤਮਾਵਾਂ ਦੀ ਇੱਥੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਉਹ ‘ਪਿਛੇ ਹਟਣ ਵਾਲੇ’ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਸਗੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬੇਦੀਨੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਵਿਚ ਫ਼ਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਬੇਦੀਨੀ ਨੂੰ ‘ਸਰਾਪਤ’ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ (ਗਲਾਤੀਆਂ 1: 8, 9)।

ਉਹ ਐਨਾਂ ਬੇਉਮੀਦਾ ਕਿਉਂ ਹੈ? ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਸਖ਼ਤ ਹੋਣ

ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਮਨ ਨਹੀਂ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਨਿਹਚਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸਕੇ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਲੀਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੇਦੀਨੀ ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਸਲੀਬ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਹੈ। ਖ਼ੁਦਾ ਅਜਿਹੇ ਕਠੋਰ ਪਾਪੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਦਲਨ ਵਾਲੀ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਕੱਢ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।¹⁷ ਵਿਰੋਧੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇੱਜ਼ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਦੇਣ ਨਾਲ ਮੁਕਤੀਦਾਤਾ ਨੇ ਜਲੀਲ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਲੀਬ ਉੱਤੇ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਾਕ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਬੇਪਰਤੀਤੇ ਮਸੀਹੀ ਮਸੀਹ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਫੇਰ ਤੋਂ ਸਲੀਬ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹਾ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਆਸਨ ਤੋਂ ਬੈਠਾ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਉਸ ਨੂੰ ਦਰੱਖਤ ਉੱਤੇ ਕਿੱਲਾਂ ਨਾਲ ਠੋਕਣ ਅਤੇ ਮਜ਼ਾਕ ਕਰਨ ਦੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹਨ।

ਮਨ ਬਦਲੀ ਪਵਿੱਤਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਸੁਭਾਵਿਕ ਅਤੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ ਕੁਝ ਆਖਿਆ ਹੈ, ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਮਾੜਾ ਵਰਤਾਅ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਕ ਪਵਿੱਤਰ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਇਕ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ, ‘‘ਮਾਫ਼ ਕਰਨਾ। ਮੇਰਾ ਮਕਸਦ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੁੱਖ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ,’’ ਅਤੇ ਇਹ ਸੱਚੇ ਦਿਲੋਂ ਹੈ। ਕਠੋਰ ਹੋਇਆ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਅਜਿਹੇ ਮਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵਿਖਾਉਂਦਾ; ਉਹ ਉੱਥੋਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਾਪਾਂ ਲਈ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉਹ ਭਾਵੇਂ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਤਾਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ।

ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣਾ ਬਹੁਤੀ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਪਾਪੀ ਲਈ ਮਨ ਬਦਲੀ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੁਰਾਤਨ ਕਲੀਸੀਆ ਵਿਚ ਕੁਝ ਲੋਕ ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਇਹ 1 ਯੂਹੰਨਾ 1:7-10 ਦਾ ਹੀ ਉਲੰਘਣ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਖ਼ੁਦਾ ਕੋਲ ਬਾਲਕ ਦੀ ਬਜਾਇ ਕਿਸੇ ਬਾਹਰੀ ਪਾਪੀ ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਯਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਚਮੁਚ ਵਿਚ ਪਾਪ ਨੂੰ ਨਜਿੱਠਣ ਅਤੇ ਫੇਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਦੁਬਾਰਾ ਉਸ ਵਿਚ ਪੈ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ‘‘ਪਿਛਲਾ ਹਾਲ ਪਹਿਲੇ ਨਾਲੋਂ ਬੁਰਾ ਹੋਇਆ’’ (2 ਪਤਰਸ 2:20-22)। ਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕਦੇ ਬਦਲੇ ਨਾ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ‘‘ਸ਼ੁਰੂ’’ ਵਿਚ ਕਦੇ ਬਚਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ‘‘ਪਿਛਲਾ ਹਾਲ’’ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਸੀ।

ਭਲਾ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਬਹਾਲੀ ਆਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਡਿੱਗ ਸਕਦੇ ਹਨ? ਭਲਾ ‘‘ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਫੇਰ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓਂ ਤੌਬਾ ਕਰਾਉਣੀ ਅਣਹੋਣੀ ਹੈ?’’ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਠੋਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ‘‘ਇਹ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ’’ ਕਹਿ ਕੇ ਨਰਮ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।¹⁸ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ‘‘ਅਣਹੋਣਾ’’ ਦੇ ਨਾਲ ‘‘ਵਿਅਕਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ’’ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜਦੇ ਹੋਏ ਜਿਵੇਂ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ, ‘‘ਕੋਈ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤੌਬਾ ਲਈ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਖ਼ੁਦਾ ਲਿਆ ਸਕਦਾ ਹੈ।’’ ਇਸ ਵਾਕ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਨਰਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਵਚਨ ਵਿਚ ‘‘ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਰੂਪ’’ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਧਾਰਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਸ ਵਚਨ ਦਾ ਅਨੁਚਿਤ ਵਿਹਾਰ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਦਾ ਵਿਹਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਚਨ ਇਹ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿਚ ਬੇਦੀਨ ਹੋ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਕਦੇ ਸਚਮੁਚ ਵਿਚ ਤੌਬਾ ਕੀਤੀ ਸੀ¹⁹ ਐਨਾਂ ਕਠੋਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿਚ ਵਾਪਸ ਨਾ ਆਵੇ। ਖ਼ੁਦਾਈ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੋਹਾਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਪਾਏ ਹੋਏ ਲੇਖਕ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ! ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸਚਮੁਚ ਤੌਬਾ ਅਣਹੋਣੀ ਹੈ।

‘‘ਅਣਹੋਣਾ’’ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕੱਢਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਖ਼ੁਦਾ ਵੱਲੋਂ ਤਾਂ

ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ, ਜਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ‘ਸੂਈ ਦੇ ਨੱਕੇ ਵਿੱਚੋਂ’ ਲੰਘਣਾ (ਮਰਕੁਸ 10:25-27)^{੧੦} ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਵਚਨ ਦਾ ਅਰਥ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਥੀ ਮਸੀਹੀ ਬੇਦੀਨ ਹੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮਨ ਬਦਲੀ ਲਈ ਮਨਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ‘ਅਣਹੋਣਾ’ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੇ ਹੋਰ ਅਧਿਐਨ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਖ਼ੁਦਾ ਲਈ ਅਣਹੋਣਾ ਗਲਤ ਹੈ (6:18), ਕਿ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨਾਲ ਪਾਪ ਨੂੰ ਸੁੱਧ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ (10:4), ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਤੋਬਾ ਦੇ ਖ਼ੁਦਾ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨਾ ਅਣਹੋਣਾ ਹੈ (11:6)। ਡਿੱਗ ਜਾਣਾ ਇਕ ਅਸਲੀ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ‘ਖਿਆਲੀ ਅਸੰਭਾਵਨਾ।’ ਇਹ ਬੇਦੀਨ ਸੁਭਾਅ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਕ ਹੋਰ ਥਾਂ ਅਸੀਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਤੋਬਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਮਸੀਹੀ ਜਿਹੜਾ ਆਪਣੇ ਪਾਪ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਖ਼ੁਦਾ ਵੱਲ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ (1 ਯੂਹੰਨਾ 1:7-10; 2:1, 2; ਗਲਾਤੀਆਂ 6:1, 2)। ਯੂਹੰਨਾ 21:15-19 ਅਤੇ ਲੂਕਾ 24:54-62 ਵਿਚ ਪਤਰਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ।

ਇਕ ਖ਼ਾਸ ਜਗ੍ਹਾ ਜਿੱਥੋਂ ਪਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਿਹੜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਢੀਠ ਹੋ ਕੇ ਪਾਪ ਵਿਚ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਖ਼ੁਦਾ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਵੀ ਉਸ ਤਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦੀ। ਹੋਰ ਆਇਤਾਂ ‘ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ’ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਇਸੇ ਸਚਿਆਈ ਨੂੰ ਦੱਸਦੀਆਂ ਹਨ (ਮੱਤੀ 12:31, 32; ਵੇਖੋ ਮਰਕੁਸ 3:28, 29)^{੧੧} ਇਬਰਾਨੀਆਂ 10:26-29 ਵਿਚ ਵੀ ਇਸੇ ਨਿਯਮ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ।

ਆਇਤਾਂ 7, 8. ਇਹ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਖ਼ਬਰੀ ਦਾ ਪਤਾ ਚੱਲਣ ਤੇ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਭੋਂ ਦੇ ਦੋ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਦੋਹਾਂ ਵਿਚ ਇੱਕੋ ਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਰਖਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਕ ਇੱਕੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਗ ਪੱਤ ਨਹੀਂ ਉਗਾਉਂਦੀ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਇਕ ਟੁਕੜੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਕਾਰਣ ਕੰਡਿਆਲੀਆਂ ਅਤੇ ਭੱਖੜੇ ਉਗ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਬਰਕਤਾਂ ਮਿਲ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਅਲਾਵਾ ਕੁਝ ਲੋਕ ਕਿਰਪਾ ਵਿਚ ਵੱਧਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਲੋਕ ਪਾਪ ਵਿਚ ਡਿੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਕੋਈ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਤੋਂ ਵਰ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੇ ਢੰਗ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਲਈ ਖ਼ੁਦਾ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਬਰਕਤਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਨੈਤਿਕ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਬਦਲੇ ਬਿਨਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਯੋਗਤਾ ਹੋਣ ਲਈ ਅਨੰਦ ਲੈਣਾ ਕਿੰਨ ਭਿਆਨਕ ਹੈ। ਆਇਤਾਂ 4 ਅਤੇ 6 ਵਿਚ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬਰਕਤਾਂ ਨੂੰ ਪਾ ਕੇ, ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਜਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਬਰਕਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਠੁਕਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਯਸਾਯਾਹ 5:1-10 ਅਤੇ ਜਿਰਮਿਯਾਹ 2:21 ਵਿਚ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਦਾਖ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਖ਼ੁਦਾ ਫਲ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਫਲ ਲਿਆਉਣ। ਇਸ ਤੋਂ ਯੂਹੰਨਾ 15:2 ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਧਿਆਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ: ‘ਹਰੇਕ ਟਹਿਣੀ ਜਿਹੜੀ ਮੇਰੇ ਵਿਚ ਹੈ ਅਰ ਫਲ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਹ ਸੁੱਟਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਜੋ ਫਲ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਛਾਂਗਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਹੋਰ ਵੀ ਫਲ ਦੇਵੇ।’

ਕਿਰਸਾਨ ਦੀ ਮੇਹਨਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨ ਬੇਕਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੰਡਿਆਲੀਆਂ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਫਲ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਭਸਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੀ ਸਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਫਲਹੀਣ ਬੇਪਰਤੀਤੇ ਵਾਲੇ ਲਈ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ (ਯੂਹੰਨਾ 15:5, 6)। ਫਲਹੀਣ ਦਾ ਟਹਿਣੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਸਚਮੁਚ ਹੋਣ

ਵਾਲੀ ਘੱਟਨਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।²

ਖ਼ੁਦਾਈ ਬਰਕਤਾਂ ਦਾ ਭਰੋਸਾ (6:9-20)

6:9-12

ਪਰ ਹੇ ਪਿਆਰਿਓ, ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ ਇਉਂ ਆਖਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਤੁਹਾਡੀ ਵੱਲੋਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਅੱਛੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਆਸ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੋ ਮੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਰਬੰਧ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ।¹⁰ ਕਿਉਂ ਜੋ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਕੁਨਆਈ ਨਹੀਂ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਸ ਪ੍ਰੇਮ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਜਾਵੇ ਜਿਹੜਾ ਤੁਸਾਂ ਉਹ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਵਿਖਾਇਆ ਭਈ ਤੁਸਾਂ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਨਾਲੇ ਕਰਦੇ ਭੀ ਹੋ।¹¹ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਆਸ ਦੀ ਭਰਪੂਰੀ ਲਈ ਅੰਤ ਤੋੜੀ ਉਹੋ ਜਿਹਾ ਜਤਨ ਕਰੇ।¹² ਤਾਂ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਆਲਸੀ ਨਾ ਹੋਵੋ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੀਸ ਕਰੋ ਜਿਹੜੇ ਨਿਹਚਾ ਅਤੇ ਧੀਰਜ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਵਾਇਦਿਆਂ ਦੇ ਅਧਕਾਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ੁਦਾ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋਣ ਦੇ ਖ਼ਤਰੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦੇਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਲੇਖਕ ਨੇ ਅਧਿਆਇ 3 ਦੇ ਵਾਂਗ ਆਪਣੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਮੋੜ ਦਿੱਤਾ। ਜੇ ਆਇਤ 6 ਵਾਲੇ ਬੇਦੀਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਤਮਾਸ਼ਾ ਬਣਾ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ 6:9-12 ਵਿਚ ਜਿਸ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਹ ਇਸ ਦਾ ਉਲਟ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਂਅ ਦੇ ਲਈ ਪ੍ਰੇਮ ਅਤੇ ਮਹਿਮਾ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹਰ ਮਸੀਹੀ ਨੂੰ ਇਸ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਾੜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਿਲੋਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਆਇਤ 9. ਲੇਖਕ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਪਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਸ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਰੂਹਾਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਵਧਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਛੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਰਬੰਧ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਉੱਤੇ ਧਿਆਨ ਲਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਲੇਖਕ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ (2:1, 3; 3:6 ਵਾਂਗ) ਮਿਲਾਇਆ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਸਭ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਧਿਆਇ 4 ਵਿਚ 'ਅਸੀਂ' ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਵੀ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ 'ਅਸੀਂ' ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਲਗਦਾ ਹੈ (ਜਿਵੇਂ 2:5; 5:11; 9:5 ਵਿਚ)। ਹੋਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਲੇਖਕ ਦੋ ਜਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਣਿਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਰਿਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਖ਼ਤ ਲਿਖਣ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਸਨ। 13:18 ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ 2:5 ਵਿਚ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। 6:9 ਵਿਚ ਲੇਖਕ ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇਕ ਹੋਰ ਜਣੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਲਗਦਾ ਹੈ।

ਇੱਥੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਹੇ ਪਿਆਰਿਓ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਆਮ ਨਿਮਰਤਾ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਲੇਖਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਭਾਵਨਾ ਦੀ ਸੱਚੀ ਦਿਆਲਤਾ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਈਆਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਵਿਖਾਉਣ ਦੇ ਢੰਗ ਦੇ ਕਾਰਣ (ਆਇਤ 10) ਉਹ 'ਪਿਆਰੇ' ਅਖਵਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। ਲੇਖਕ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਸਖ਼ਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਛੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਹੀਆਂ (6:4-6), ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਖ਼ਤਰੇ ਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋ ਸਕਣ। ਉਸ ਨੂੰ ਇਬਰਾਨੀ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਚੰਗੇ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਆਸ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਪੌਲੁਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਸੀ ਕਿ ਰੋਮੀ ਭਾਈ 'ਭਲਿਆਈ ਨਾਲ ਪੂਰੇ' ਸਨ (ਰੋਮੀਆਂ 15:14)।

‘ਮੁਕਤੀ ਨਾਲ’ ਵਾਕਅੰਸ਼ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਸੀਹੀ ਅਜੇ ਵੀ ਬਚਾਏ ਗਏ ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਸਨ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਉਵੇਂ ਨਹੀਂ ਵੱਧੇ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਮੁਕਤੀ ਪਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੱਚੀ ਨਿਹਚਾ ਅਤੇ ਖੁਦਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਪਰ 6:4-6 ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵੱਡੀ ਆਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦਲੇਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ।

‘ਮੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਰਬੰਸ ਰਖਦੀਆਂ’ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਭਾਵ ਉਹ ਗੁਣ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਸੁਭਾਵਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਮਿਲਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਫਲ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿਚ ਵਧਣਾ। ਇਹ ਮੱਤੀ 25:34-40 ਵਿਚ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਪਰ ਉਪਕਾਰ ਦੇ ਇਨਾਮ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੱਤੀ 25 ਅਧਿਆਇ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦਾ ਕਿ ਕਰਮਾਂ ਨਾਲ ਮੁਕਤੀ ਕਮਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਦੀਪਕ ਇਨਾਮ ਦੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਯਕੀਨਨ ਹੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਵੱਡਾ ਇਨਾਮ ਮਿਲੇਗਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਤੋੜਿਆਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦਾ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਮੱਤੀ 25:14-30)। ਹਰ ਆਦਮੀ ਦਾ ਨਿਆਂ ‘ਉਹ ਦੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ’ ਹੋਵੇਗਾ (ਰੋਮੀਆਂ 2:6; ਵੇਖੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 20:12)।

ਆਇਤ 10. ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਕੁਨਿਆਈ ਨਹੀਂ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਕਿ ‘ਖੁਦਾ ਬਿਲਕੁਲ ਧਰਮੀ ਹੈ’ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਢੰਗ ਹੈ। ਉਹ ਸਾਡੇ ਭਲੇ ਕੰਮ/’] ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਚੇਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਠੰਡੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਗਿਲਾਸ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਯਾਦ ਰੱਖੋਗਾ (ਮੱਤੀ 10:42)। ਤਦ ਵੀ ਜੇ ਅਸੀਂ ਇੰਜੀਲ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਭਲੇ ਕੰਮਾਂ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਮੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਨਾ ਹੀ ਜੇ ਅਸੀਂ ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਮਸੀਹ ਤੋਂ ਫਿਰ ਜਾਣ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਬਚਾਉਣਗੇ ਨਹੀਂ।

ਧਰਮੀ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਣ ਖੁਦਾ ਦਿਆਲੁਤਾ ਦੇ ਸਾਡੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਨਵੀਂ ਜਾਏਗਾ। ਇਹ ਵਾਅਦਾ ਰਹਿਮ ਭਰੇ ਉਸ ਦੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕਤਾ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਡੀ ਰੂਹਾਨੀ ਕਮਜ਼ਾਬੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸੁਸਤ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਬਹਾਨੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਹੌਸਲਾਅਫ਼ਜ਼ਾਈ ਲਈ ਸੀ।

ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਪਰੋਪਕਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਚਨ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ (5:12)। ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ‘ਮਸੀਹੀ’ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਰੂਹਾਨੀ ਕਮੀ ਨੂੰ ਭਲੇ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਹਾਰਕ ਮਸੀਹੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਨਿੱਜੀ ਬਾਈਬਲ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਕਮੀ ਦੇ ਕਾਰਣ ਵੱਧ ਨਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਭਾਵੇਂ ਅਜੇ ਨਵੇਂ ਨਵੇਂ ਸਨ ਪਰ ਅਜੇ ਡਿੱਗੇ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਯਾਦ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਸੇਵਾ ਦਾ ਵੀ ਪਤਾ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੈਦੀਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਦਿਆਲੁਤਾ ਵਿਖਾਈ ਸੀ (10:34), ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਵੀ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿਚ ਪੈ ਗਈ ਸੀ। ਜੇ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਤਾਂ ਉਹ ਬੇਦੀਨੀ ਵਿਚ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ।

ਦੂਜਿਆਂ ਲਈ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਪ੍ਰੇਮ ਉਹ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਪ੍ਰੇਮ ਹੈ। ‘ਨਾਮ’ ਖੁਦ ਮਸੀਹ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਖੁਦਾ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਿਹੜੇ ਖੁਦਾ ਦਾ ਨਾਂਅ ਬੋਲਦੇ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਹ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਪਰੋਪਕਾਰ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ਨਾਲ ‘ਸੇਵਾ ਕਰ ਵੀ ਰਹੇ’ (*diakoneō*) ਸਨ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਵੰਡ ਰਹੇ ਸਨ। ਪੌਲਸ ਨੇ ਦੇਹ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਦੁੱਖ ਝੱਲਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 12:26)।

ਖ਼ਾਸ ਧਿਆਨ 'ਨਿਹਚਾਵਾਨਾਂ' ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ (ਗਲਾਤੀਆਂ 6: 10)। ਯਕੀਨਨ ਹੀ ਯਹੂਸ਼ਲਮ ਵਿਚ ਕਲੀਸੀਆ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਣ ਤੇ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਦੇ ਸਨ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 4:32-35)। ਪਹਿਲੀ ਸਦੀ ਦੇ ਮਸੀਹੀ ਗ਼ਰੀਬ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 15:4; ਗਲਾਤੀਆਂ 2: 10)। ਇਸ ਵਚਨ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਅਸੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਕਲੀਸੀਆ ਦੀ ਪਛਾਣ ਬਣੇ ਰਹੇ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਦਰ ਦਵੇਗਾ ਜਿਹੜੇ ਬਿਮਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਜਾਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਹੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ (ਮੱਤੀ 25:36, 40)।

ਇੱਥੇ ਪਿਆਰ 'ਸੰਤਾਂ' ਭਾਵ ਜੀਉਂਦੇ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। 'ਸੰਤ' ਅਖਵਾਉਣ ਲਈ ਮੁਰਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਭਾਵ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਸਿਰਫ਼ 'ਅੱਡ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ' ਹੈ। ਇਸਰਾਏਲ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਖ਼ੁਦਾ ਲਈ ਅੱਡ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ (ਵੇਖੋ ਜ਼ਬੂਰ 85:8; ਦਾਨੀਏਲ 7:21-27), ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੇ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਆਇਤ 11. ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਲਈ ਵਿਖਾਈ ਗਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਤੋੜੀ ਰਹਿਣੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਭੂ ਕੋਲੋਂ ਛੁੱਟੀ ਲੈ ਕੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਭੂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਚਾਲ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਰਹਿਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਸਾਨੂੰ ਰਾਹ ਵਿਚ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਅਤੇ ਪਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਸਾਮਹਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 12:6, 7)।

ਇੱਥੇ ਦੱਸੀ ਗਈ ਆਸ ਉਸ ਤੜਪ ਦੇ ਵਰਗੀ ਹੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨਾਲ ਪਸਹ ਖਾਣ ਦੀ ਯਿਸੂ ਦੀ ਸੀ (*epithumō*; ਲੂਕਾ 22: 15)। ਉਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਯਿਸੂ ਨੇ ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ 'ਦਿਲੋਂ ਇੱਛਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ' ਸੀ, ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ।

ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਵਿੱਤਰ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਤਰਸ ਆਇਆ। 'ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਨਾਂਅ ਲੈ ਕੇ ਬੁਲਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।'³³ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਧਣ ਲਈ ਉਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਗੱਲ ਦੱਸੀ ਜਿਹੜੀ ਪਤਰਸ ਨੇ ਦੱਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ (2 ਪਤਰਸ 1:5-11)। ਉਸ ਨੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ 'ਅੰਤ ਤੋੜੀ ਉਹੋ ਜਿਹਾ ਜਤਨ' ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਸਮਝਾਈ (ਆਇਤ 10)। ਪਤਰਸ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਮਸੀਹੀ ਕਿਰਪਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਖ਼ੁਦਾ ਵੱਲੋਂ 'ਸੱਦੇ ਜਾਣ' ਭਾਵ ਬਚਾਏ ਜਾਣ ਨੂੰ 'ਸਿੱਧ' ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ (ਵੇਖੋ 2 ਪਤਰਸ 1:10)। ਯਕੀਨਨ ਇਹ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਆਪਣਾ ਭਰੋਸਾ ਡਿੱਗਦਾ ਵੇਖ ਰਹੇ ਸਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

ਹਰੇਕ ਆਸ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਸਹੀ ਇੱਛਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ (ਵੇਖੋ 11:1)। ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ 'ਆਸ' ਦਾ ਅਰਥ 'ਪੱਕੀ ਉਮੀਦ' ਹੈ। ਅਸਲੀ ਆਸ ਅਤੇ ਅਸਲੀ ਨਿਹਚਾ ਧੀਰਜ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਚੱਲਦੇ ਹਨ। ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਸਾਡਾ ਯਕੀਨ ਨਿਹਚਾ ਨਾਲ ਵੱਧਦਾ ਹੈ। ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਮੁਕਾਸ਼ਫੇ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੰਡਾਅ ਕੇ ਕੋਈ ਪੱਕੀ ਆਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦਾ; ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਿਹਚਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਆਸ ਹੈ। 'ਪ੍ਰੇਮ' (ਆਇਤ 10), 'ਆਸ' (ਆਇਤ 11), ਅਤੇ 'ਨਿਹਚਾ' (ਆਇਤ 12) ਤਿੰਨੋਂ ਉਹੀ ਗੱਲਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 13:13 ਵਿਚ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਵਚਨ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿਚ ਵਧਣਾ ਸਾਡੀ ਨਿਜਾਤ ਦੇ ਪੂਰੇ ਭਰੋਸੇ ਲਈ ਸਾਡੇ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਚਾਬੀ ਹੈ। 'ਹਰੇਕ ਆਸ' ਸਾਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਪਵਿੱਤਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਜਤਨ ਨਾਲ ਹੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਤਦੇ ਮਿਲਦਾ ਅਤੇ ਵਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਇਨਾਮ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸੁਰਗ ਨੂੰ ਪਾਉਣ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਇੱਛਾ ਅਤੇ ਉਮੀਦ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 11:6)। ਇਹ ਪੱਕੀ ਆਸ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਨਿਹਚਾ ਦਾ ਭਾਗ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਖੁਦਾ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਅਤੇ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਦਦ ਲਈ ਪਵਿੱਤਰ ਲਿਖਤ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ।

ਆਇਤ 12. ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਯਕੀਨ ਪਾਉਣ ਲਈ ਇਬਰਾਨੀ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਲਸੀ ਜਾਂ ‘ਸੁਸਤ’ (*nōthros*; ਵੇਖੋ 5: 11) ਨਾ ਹੋਣ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ‘ਸੁਸਤ’ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹੈ। ਮੱਠੇ ਜਾਂ ਵਿੱਲੇ ਹੋਣ ਦੇ ਬਜਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਰੀਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਅਧਿਐਨ 11 ਵਿਚ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਪੌਲੁਸ ਵੱਲੋਂ ਕਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 11: 1; ਅਫ਼ਸੀਆਂ 5: 1; 1 ਥੱਸਲੁਨੀਕੀਆਂ 1: 6; 2: 14 ਵੀ ਵੇਖੋ)। ਉਸ ਨੇ ‘ਰੀਸ ਕਰੋ’ (*mimētēs*) ਦੇ ਓਸੇ ਰੂਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਬਦ ‘imitate’ (ਨਕਲ ਕਰਨਾ), ‘mimic’ (ਨਕਲ ਲਾਹੁਣਾ) ਅਤੇ ‘mime’ (ਰੀਸ ਕਰਨਾ) ਮਿਲਦੇ ਹਨ।

ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਮੁਰਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਵੜ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਖੁਦਾ ਦੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਦੇ ਵਾਰਸ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਲਾਜ਼ਰ (ਲੂਕਾ 16:22, 25) ਅਤੇ ਯਿਸੂ ਦੇ ਮਰਨ ਤੇ ਇਹੀ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਵੇਲੇ ਆਤਮਾ ਵਿਚ ‘ਜਿਵਾਲਿਆ ਗਿਆ’ ਸੀ (1 ਪਤਰਸ 3: 18)। ਜੇ ਪਾਠਕ ਵਫ਼ਾਦਾਰਾਂ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਜਿਹੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦਾ ਦੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਹੀ ਇਨਾਮ ਮਿਲਣਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਇਨਾਮ ਨਿਹਚਾ ਅਤੇ ਧੀਰਜ ਨਾਲ ਸਹਿਣ ਕਰਕੇ ਮਿਲਣਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਵੀ ਇਹੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਦੇਹੀ ਜਾਂ ਬੋਝ ਤੋਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਾ ਹੋਈਏ, ਕਿਉਂਕਿ ਮਹਿਮਾ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਫਲ ਦੇ ‘ਭਾਰ’ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਉਹ ‘ਹਲਕੇ’ ਹਨ (2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 4: 17, 18)।

ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਲੋਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿਚ ਮਰਨ ਤੇ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਚ ਵਾਇਦਿਆਂ ਦੇ ਅਧਕਾਰੀ ਸਨ (*klēronomōtōn*, ਵਰਤਮਾਨ ਕ੍ਰਿਦੰਤ)। ਇਕ ਹੋਰ ਅਰਥ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ‘ਵਾਅਦਾ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਵਸਤੁ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ’ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਸੰਪੂਰਣ ਫਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣਾ ਸੀ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 11: 39)। ਇਹ ਇਨਾਮ ਸਿਰਫ਼ ਓਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਅੰਤ ਤਕ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਵਫ਼ਾਦਾਰ ‘ਕਦੇ ਨਾਸ ਨਾ ਹੋਣਗੇ’ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੁਣਦੇ ਰਹਿ ਕੇ ਨਿਹਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ (ਯੂਹੰਨਾ 10: 27, 28)। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਬਚਾਏ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕਤੀਦਾਤੇ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਮੰਨਦੇ ਰਹਿਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਖੁਦਾ ਦੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਦੀ ਮਿਰਾਸ ਧੀਰਜ (*makrothumia*) ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ‘ਰੌਸਲਾ’ ਜਾਂ ‘ਲੋਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਨਾਲ ਧੀਰਜ’ ‘ਧੀਰਜ’ ਲਈ ਆਮ ਸ਼ਬਦ *humpomōnē* ਦਾ ਅਰਥ ਆਨੰਦ ਨਾਲ ਪਰੀਖਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿ ਲੈਣਾ। ਨਿਹਚਾ ਵਿਚ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਮੀਰਾਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦਾ।

ਵਾਰਸ ਨੂੰ ਆਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦ ਮਿਰਾਸ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਆਸ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ 1: 14 ਦੀ ਯਾਦ ਦੁਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ‘ਮੁਕਤੀ ਪਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ’ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।³⁴ ‘ਮਸੀਹ ਇੱਥੇ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ‘ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਪਾਂ ਤੋਂ’ (ਮੱਤੀ 1: 21) ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਆਇਆ ਨਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਨਾਲ ਕਿ ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਨਰਕ ਦੇ ਬਾਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਜਾਵਾਂਗਾ ਗਲਤ ਅਤੇ ਕੋਈ ਮੰਨਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।’³⁵

¹³ਜਦੋਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਅਬਰਾਹਾਮ ਨੂੰ ਵਚਨ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਜੋ ਆਪਣੇ ਨਾਲੋਂ ਵੱਡਾ ਕੋਈ ਨਾ ਵੇਖਿਆ ਜਿਹ ਦੀ ਉਹ ਸਹੁੰ ਖਾਂਦਾ ਉਹ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹੀ ਸਹੁੰ ਖਾ ਕੇ ਆਖਿਆ। ¹⁴ਭਈ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਬਰਕਤਾਂ ਤੇ ਬਰਕਤਾਂ ਦਿਆਂਗਾ ਅਤੇ ਤੇਰਾ ਵਾਧੇ ਤੇ ਵਾਧਾ ਕਰਾਂਗਾ। ¹⁵ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਨੇ ਧੀਰਜ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਵਚਨ ਨੂੰ ਪਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ¹⁶ਵਿਆਕਤੀ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਨਾਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਦੀ ਸਹੁੰ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਰੇਕ ਝਗੜੇ ਵਿਚ ਸਬੂਤੀ ਲਈ ਸਹੁੰ ਖਾਣੀ ਬੱਸ ਹੈ। ¹⁷ਇਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਵਾਇਦੇ ਦੇ ਅਧਕਾਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਆਪਣੀ ਮਨਸ਼ਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਅਟੱਲ ਕਰ ਕੇ ਪਰਗਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹਿਆ ਤਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸਹੁੰ ਲਿਆਂਦੀ। ¹⁸ਭਈ ਦੇ ਅਟੱਲ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਬੁਠ ਬੋਲਣਾ ਅਣਹੋਣਾ ਹੈ ਸਾਨੂੰ ਪੱਕਾ ਦਿਲਾਸਾ ਮਿਲੇ ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਆਸਾ ਨੂੰ ਫੜ ਲੈਣ ਲਈ ਭੱਜ ਕੇ ਪਨਾਹ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ¹⁹ਅਤੇ ਉਹ ਆਸਾ ਮਾਨੋ ਸਾਡੀ ਜਾਨ ਦਾ ਲੰਗਰ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਅਚੱਲ ਅਤੇ ਇਸਥਿਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਥਾਂ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪੜਦੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ। ²⁰ਜਿੱਥੇ ਜਿਸੂ ਨੇ ਆਗੂ ਬਣ ਕੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਪਰਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਿਹੜਾ ਮਲਕਿਸਿਦਕ ਦੀ ਪਦਵੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਦਾ ਤੀਕ ਦਾ ਪਰਧਾਨ ਜਾਜਕ ਬਣਿਆ।

ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਆਲਸੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਤਾੜਨਾ ਦੇਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਲੇਖਕ ਨੇ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਨਿਹਚਾ ਅਤੇ ਧੀਰਜ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮਿਰਾਸ ਨੂੰ ਯਾਦ ਦੁਆਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਅਬਰਾਹਾਮ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਆ (ਵੇਖੋ 2: 16)। ਇਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂਅ ਬਾਰ ਬਾਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਲੇਖਕ ਇਸਰਾਏਲ ਦੇ ਪਿਤਾਮਾਹ ਨਾਲ ਖੁਦਾ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਵਿਹਾਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਬਰਾਨੀ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਤੋਂ ਦੂਰ ਜਾਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਵੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਬਰਾਹਾਮ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ‘ਅੰਸ਼’ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਦੇ 430 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਵਿਖਾ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਇਹੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਲੱਖਣ ਵਾਅਦਾ ਮਸੀਹ ਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਹੋਇਆ (ਗਲਾਤੀਆਂ 3: 16-19)।

ਆਇਤ 13. ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਅਬਰਾਹਾਮ ਨੂੰ ਬਚਨ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਉਤਪਤ 12: 1-7; 15: 5; 17: 5-8; ਅਤੇ 22: 15-18 ਵਿਚ ਹੈ। ਅਬਰਾਹਾਮ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਵਾਅਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਪੂਰੇ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਬਰੂਸ ਨੇ ਕਿਆਫਾ ਲਾਇਆ ਕਿ ‘ਮੁਰਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ... ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦੀ ਰੀਤ ਤੋਂ’ ਇਸਹਾਕ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਪਾ ਕੇ (ਜਾਂ ‘ਨਮੂਨੇ ਵਿਚ’; ਇਬਰਾਨੀਆਂ 11: 19; ASV) ਉਸ ਨੇ ‘ਬਹੁਤ ਹੀ ਪੱਕੇ ਅਰਥ ਵਿਚ ‘ਵਾਅਦੇ ਨੂੰ ਪਾਇਆ।’ ³⁶ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੀ ‘ਪੀੜ੍ਹੀ’ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ! ਕੁਝ ਵਾਅਦਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਮੁਕਤੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ (ਗਲਾਤੀਆਂ 3: 26-29) ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਤਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਯਹੂਦੀ ਅਤੇ ਗੈਰਕੌਮ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਬਰਾਹਾਮ ਨੂੰ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਸੰਪੂਰਨ ਮੁਕਤੀ ਮਿਲੇਗੀ (ਵੇਖੋ ਮੱਤੀ 8: 11)।

ਨਵਾਂ ਨੇਮ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਨਿਹਚਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਅਬਰਾਹਾਮ ਦਾ ਨਾਂਅ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਪਾਠਕ ਖੁਦਾ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਮਰਪਣ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਬਰਾਹਾਮ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਅਬਰਾਹਾਮ ਦੇ ਮਲਕਿਸਿਦਕ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 7: 1-10 ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਨਾਲ ਨਵੇਂ ‘ਮਲਕਿਸਿਦਕ’ ਮਸੀਹ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਅਬਰਾਹਾਮ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਾਅਦੇ ਅਤੇ ਖੁਦਾ ਦੀ ਸਹੁੰ ਉਤਪਤ 22: 15-18 ਵਿਚ ਮਿਲਦੀ

ਹੈ; ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੌਕੇ ਤੇ ਖੁਦਾ ਨੇ ਸਹੁੰ ਦੇ ਨਾਲ ਅਬਰਾਹਾਮ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਾਅਦੇ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਵਾਅਦਾ ਕੀ ਸੀ? ਉਸ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ਤੇ ਬਰਕਤ ਮਿਲਣੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਈ ਸੰਤਾਨਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਸਨ, ਉਸ ਦੀ ਅੰਸ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਮਸੀਹ ਨੇ ਆਉਣਾ ਸੀ (ਗਲਾਤੀਆਂ 3: 16) ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਉਸ ‘ਅੰਸ’ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਨੇ ਸਾਰੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਪਿਤਾ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਰਣ ਮਸੀਹ ਦਾ ਭਾਗ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਣ ਸਭ ਮਸੀਹੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿਚ ‘ਅਬਰਾਹਾਮ ਦੀ ਅੰਸ’ ਉਸ ਦੇ ‘ਪੁੱਤਰ’ ਹਨ (ਗਲਾਤੀਆਂ 3:26-29)।

ਸਹੁੰ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਲਗਦੀ ਪਰ ਫਿਲੇ ਸਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦ ਉਸ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਸੀ।³⁷ ਸ਼ਾਇਦ ਅਬਰਾਹਾਮ ਨੂੰ ਖੁਦਾ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਸਹੁੰ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਅਬਰਾਹਾਮ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਖੁਦਾ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਸ਼ਿਆਦਤ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਦੀ ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਾਰਣ ਅਬਰਾਹਾਮ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿਚ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਸਹੁੰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਆਇਤਾਂ 14, 15. ਖੁਦਾ ਨੇ ਆਖਿਆ, ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਬਰਕਤਾਂ ਤੇ ਬਰਕਤਾਂ ਦਿਆਂਗਾ ਅਤੇ ਤੇਰਾ ਵਾਧੇ ਤੇ ਵਾਧਾ ਕਰਾਂਗਾ (ਆਇਤ 14)। ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਵਿਚ ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੇ ਹੁ-ਬ-ਹੁ ਹੋਣ ਦੀ ਝਲਕ KJV ਵਿਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ‘ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਬਰਕਤਾਂ ਤੇ ਬਰਕਤਾਂ ਦਿਆਂਗਾ’ (ਉਤਪਤ 22: 17)। ‘ਬਰਕਤ’ ਦਾ ਦੋ ਵਾਰ ਵਰਤਣ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ ਲਈ ਸੀ। ਵਾਅਦਾ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੱਕਾ ਸੀ ਪਰ ਖੁਦਾ ਦੀ ਸਹੁੰ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਤੇ ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਪੱਕਾ ਲੱਗਣ ਲਗਾ। ਜਦੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਸਹੁੰ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੱਡੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਖਰਾ ਨਾ ਉੱਤਰਣ ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਖੁਦਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਕਾਰਣ ਸਹੁੰ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਖੁਦਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹੀ ਹੋਂਦ ਨਾਲ ਸਹੁੰ ਖਾਧੀ ਕਿ ਉਹ ਵਾਅਦਾ ਪੂਰਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਖੁਦਾ ਦੀ ਸਹੁੰ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਨਾਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 11:6) ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨਾ ਮੰਨਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ; ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਹੁੰ ਦਾ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਨਾ ਹੁੰਦਾ।

ਇਬਰਾਨੀਆਂ ‘ਵਾਅਦੇ’ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਾਉਂ ਅਤੇ ਕਿਰਿਆ ਰੂਪਾਂ ਵਿਚ ਅਠਾਰਾਂ ਵਾਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ।³⁸ ਧੀਰਜ ਨਾਲ ਸਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਬਰਾਹਾਮ ਨੇ ਖੁਦਾ ਦਾ ਬਚਨ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਗੱਲ ਨੂੰ ਪਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਉਤਪਤ 12: 1-3 ਵਾਲਾ ਵਾਅਦਾ ਤਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦ ਅਬਰਾਹਾਮ ਪੰਝੱਤਰ ਵਰਿਹਾਂ ਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਕੁੱਖ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਸਹਾਕ ਦੇ ਜਨਮ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਤੋਂ ਵੀ ਚੌਢੀ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸਹਾਕ ਨੂੰ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਉਸ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਬਾਅਦ ਖੁਦਾ ਨੇ ਅਬਰਾਹਾਮ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵਾਅਦੇ ਨੂੰ ਫੇਰ ਤੋਂ ਦੁਹਰਾਇਆ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸਹੁੰ ਖਾਂਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੀ ਸਹੁੰ ਦਿੱਤੀ (ਉਤਪਤ 22: 16)। ਅਬਰਾਹਾਮ ਆਪਣੇ ਪੋਤਿਆਂ ਯਾਕੂਬ ਅਤੇ ਏਸਾਉ ਦੇ ਜਨਮ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਤਕ ਜੀਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਰ ਨਿਹਚਾ ਨਾਲ ਉਸ ਨੇ ਮਸੀਹ ਦੇ ਦਿਨ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਅਤੇ ਆਨੰਦਿਤ ਹੋਇਆ (ਯੂਹੰਨਾ 8: 54-56)। ਉਸ ਦੀ ਵੱਡੀ ਨਿਹਚਾ ਨੂੰ ਧੀਰਜ ਕਰ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਹਰ ਵਾਅਦੇ ਨਾਲ ਨਿਹਚਾ ਵਿਚ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਇਆ (ਰੋਮੀਆਂ 4: 20); ਪਰ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਕਈ ਬਰਕਤਾਂ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਮਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਤਕ ਉਡੀਕ ਕਰਨੀ ਪੈਣੀ ਸੀ। ਜੇ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਤਾਂ ਵਾਅਦੇ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਸੀ।

ਖੁਦਾ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਨੇ ਅਬਰਾਹਾਮ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦੁਆਇਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸੰਤਾਨ ਨੂੰ ਵੇਖਣ

ਲਈ ਬਹੁਤ ਦਿਨਾਂ ਤਕ ਜੀਉਂਦਾ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਖੁਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ ਤੇ ਸਗੋਂ ਨਿਹਚਾ ਵਿਚ ਵੀ ਰੂਹਾਨੀ ਸੰਤਾਨ ਦਾ, ਬਹੁਤਿਆਂ ਦਾ ਪਿਤਾ ਹੋਵੇਗਾ (ਗਲਾਤੀਆਂ 3:7, 26-29)।

ਆਇਤ 16. ਅਨੁਵਾਦ ਹੋਏ ਸ਼ਬਦ ਪੱਕਾ ਲਈ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ *bebaiōsis* ਸੱਤ ਸੌ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਾਲਾਂ ਤਕ ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਸ਼ਬਦ ਰਿਹਾ, ਜਦੋਂ ਲੋਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਕਾਉ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦੇ ਸਨ।^{੧੯} ਜੇ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਖਰੀਦਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਚੰਗੀ ਨਿਹਚਾ ਲਈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦੇ ਕੇ, ਟੋਕਨ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਅਡਵਾਂਸ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਹ ਰਕਮ ਸਹੁੰ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਖਰੀਦਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਾਂਗੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਡਵਾਂਸ ਜ਼ਬਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਨਾ ਦੇਣ ਪਾਉਣ ਤੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਵਿਚ ਖਰਾ ਨਾ ਉੱਤਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ।

ਹਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕ ਭਾਗ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਪੱਖ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਮੰਨਣਯੋਗ ਸਹੁੰਆਂ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਜਦ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਹੁੰ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਨਾ ਹੋਣਾ ਨੈਤਿਕਤਾ ਵਿਚ ਡਿੱਗਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਬਣ ਗਿਆ। ਖੁਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਮਿਰਾਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਦਾ ਲਈ ਸੁਲਝਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਅਤੇ ਸਹੁੰ ਨਾਲ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਦੂਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮਸੀਹ ਦੇ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਰਹਿਣ ਵੇਲੇ ਤਕ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੇ ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰੰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ ਨੇ ਇਕ ਸਿਸਟਮ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ‘ਛੋਟੀ ਸਹੁੰ’ ਨੂੰ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਚ ਹੀ ਗੁਪਤ ਰੱਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰੀਤਾਂ ਦੇ ਕਾਰਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਪਟੀਆਂ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ (ਮੱਤੀ 23:16-22)। ਉਹ ‘ਮੇਰੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ਦੀ’ ਜਾਂ ‘ਖੁਦਾ ਦੀ ਹੈਕਲ ਦੀ’ ਸਹੁੰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ ਸਨ। ਜੇ ਉਸ ਸਹੁੰ ਵਿਚ ਬੁਠ ਬੋਲਣਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਬੁਠੇ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਸੀ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 10:27, 28; ਵੇਖੋ ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 17:6; 19:15; ਮੱਤੀ 18:16; ਯੂਹੰਨਾ 8:17, 18; 2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 13:1)। ਇਸ ਸਿਸਟਮ ਦੇ ਉਲਟ ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੱਚ ਬੋਲਣਾ ਸਿਖਾਇਆ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਨੇ ਸਹੁੰ ਖਾਣ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ (ਮੱਤੀ 5:33-37; ਯਾਕੂਬ 5:12)। ਸਹੁੰਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਸੱਚ ਬੋਲਣ ਲਈ ਸਹੁੰ ਖਾਣ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਜਦੋਂ ਤਕ ਉਹ ਨੂੰ ਸਹੁੰ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਦ ਤਕ ਆਪਣੇ ਇਲਾਹੀ ਪੁੱਤਰ ਹੋਣ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ (ਮੱਤੀ 26:63, 64)।

ਆਇਤ 17. ਇਬਰਾਨੀ ਲੋਕ ਵਾਅਦੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਨ ਲਈ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਮਿਲਣੇ ਸਨ, ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਵਾਰ ਵਾਰ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਮਸੀਹ ਦੇ ਨਾਲ ‘ਸਾਥੀ ਵਾਰਿਸ’ (ਜਾਂ ‘ਸਾਂਝੇ ਵਾਰਿਸ’; KJV) ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਵਾਰਿਸ ਹਾਂ (ਰੋਮੀਆਂ 8:17)। ਅਬਰਾਹਾਮ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਸਿਰਫ਼ ਯਹੂਦੀਆਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਗੈਰਕੌਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਵੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਖੁਦਾ ਦੀ ਸੰਪੂਰਣ ਯੋਜਨਾ ਕਦੇ ਬਦਲਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਡੇ ਲਈ ਉਹ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਅਟੱਲ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ‘ਨਾ ਤਬਦੀਲ’ ਹਨ (KJV)।

ਖੁਦਾ ਦੇ ਕੁਝ ਵਾਅਦੇ ਸ਼ਰਤ ਸਮੇਤ ਹਨ ਭਾਵ ਜੇ ਅਸੀਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਪਾਉਂਦੇ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਨਾ ਮਿਲਣ। ਤਾਂ ਫੇਰ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਕਿਵੇਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਗਾਰੰਟੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਖੁਦਾ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੇ ਅਸੀਂ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਕੰਮ ਭਾਵੇਂ ਕਿਵੇਂ ਦੇ ਵੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਣ, ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਅੰਤ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ।

ਆਇਤ 18. ਆਪਣੇ ਇੱਛਾ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਖੁਦਾ ਨੇ ਅਬਰਾਹਾਮ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਾਅਦੇ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਦੋ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਖੁਦਾ ਦੇ ਨਾ ਬਦਲਣ ਵਾਲੇ ਵਾਅਦੇ ਵਿਚ ਉਹ ਦੀ ਨਾ ਬਦਲਣ ਵਾਲੀ ਸਹੁੰ ਨੂੰ ਜੋੜ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਟੱਲ ਗੱਲਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਹਨ।

ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਝੂਠ ਬੋਲਣਾ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਅ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਾ ਖਾਂਦਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਅਣਹੋਣਾ ਹੈ; ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਨਾਲ ਜੋ ਵੀ ਗੱਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਜੋ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰੇਗਾ। ਉਹ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਜ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮੁਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਬੋਲ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਆਪਣਾ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ (2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 2: 13)। ਜੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸਹੁੰ ਤੋੜਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੀ ਟੁੱਟ ਜਾਵੇਗਾ। ਫਿਰ ਉਹ, ਉਹ ਖੁਦਾ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਪੁਰਾਣੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਹਰ ਥਾਂ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ ਕਿ ਖੁਦਾ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਬੋਲ ਸਕਦਾ। ਆਰ. ਸੀ. ਐਚ. ਲੈਂਸਕੀ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, "[ਕੋਈ ਵੀ] ਜਿਹੜਾ ਮਸੀਹ ਤੋਂ ਮੁੜ ਕੇ ਯਹੂਦੀਵਾਦ ਵਿਚ ਵਾਪਸ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੁਦਾ ਉੱਤੇ ਦੋਹਰੇ ਝੂਠ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ: ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਇਸ ਵਿਚ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਹੁੰ ਝੂਠੀ ਹੈ।"⁴⁰

ਅਸੀਂ ਖੁਦਾ ਦੀ ਪਨਾਹ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਕਾਤਲ ਸ਼ਰਣ ਲੈਣ ਲਈ ਨਗਰ ਵਿਚ ਭੱਜਦਾ ਹੈ⁴¹ (ਗਿਣਤੀ 35; ਯਹੋਸ਼ੁਆ 20) ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਕਿਸ਼ਤੀ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਤੁਫ਼ਾਨ ਦੇ ਕਹਿਰ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬੰਦਰਗਾਹ ਵਿਚ ਬਚਦਾ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਲੋਕ ਕਈ ਵਾਰ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਮੰਦਰਾਂ ਵਿਚ ਪਨਾਹ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦਾ ਦੀ ਨਵੀਂ ਹੈਕਲ ਦੇ ਪਰਦੇ ਦੇ ਮਗਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਮਸੀਹ ਦੇ ਨਾਲ ਜਿਹੜਾ ਇਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆ ਚੁਕਿਆ ਹੈ, ਸੰਪੂਰਣ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਜਦ ਅਸੀਂ 'ਪੜਦੇ ਦੇ ਅੰਦਰ' ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ (ਆਇਤ 19), ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਯਿਸੂ ਦੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਵਿਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ।

ਇਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਤੋਂ ਅਜ਼ਾਦ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਆਵੇਗਾ ਜਦ ਸਾਨੂੰ ਪਨਾਹ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਖੁਦਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬੂਰ 46: 1, 2 ਤੋਂ ਦਲੇਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ:

ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਸਾਡੀ ਪਨਾਹ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਬਲ ਹੈ,
ਉਹ ਦੁੱਖਾਂ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਸਹਾਇਕ ਹੋਇਆ ਹੈ,
ਏਸ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਨਾ ਡਰਾਂਗੇ ਭਾਵੇਂ ਧਰਤੀ ਉਲਟ ਜਾਵੇ,
ਅਤੇ ਪਹਾੜ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਵਿਚ ਹੀ ਸੁੱਟੇ ਜਾਣ।

ਅਸੀਂ ਭੱਜ ਰਹੇ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਵਾਂਗ ਹਾਂ ਜੋ ਇਸ ਵਰਤਮਾਨ ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਹੀ ਅਲੋਪ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੀ ਹੈਕਲ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਧਰਤੀ ਉਤਲੀ ਹੈਕਲ। ਸਾਡੀ ਆਸ ਸਾਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵੱਧਦੇ ਰਹਿਣ ਨੂੰ ਉਤਸਾਹਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ; ਸਾਨੂੰ 'ਉਸ ਆਸ ਦੇ ਜਿਹੜੀ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਹੈ,' 'ਆਉਣ

ਵਾਲੇ ਨਗਰ,' ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਸਬੂਤ ਮਿਲਿਆ ਹੈ (13: 14)।

ਖੁਦਾ ਸਾਨੂੰ ਪੱਕਾ ਦਿਲਾਸਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। 'ਦਿਲਾਸਾ' ਲਈ ਸ਼ਬਦ *paraklēsis* ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ 'ਹੌਂਸਲਾ,' 'ਤਸੱਲੀ' ਜਾਂ 'ਉਪਦੇਸ਼' ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਅਦਿਆਂ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੌਂਸਲਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ; ਅਸੀਂ ਉਸ ਵਿਚ ਸਥਿਰਤਾ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਖੁਦਾ ਪਰੀਖਿਆ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦਾ ਰਾਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਬਚਾਅ ਨੂੰ ਲੱਭੀਏ, ਉਹ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰੀਏ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਫ਼ਾਇਦਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹੀਏ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 10: 13)।

ਆਇਤ 19. ਯੂਹੰਨਾ 14: 1, 2 ਵਰਗੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਬਣੀ ਆਸਾ ਮਾਨੋ ਸਾਡੀ ਜਾਨ ਦਾ ਲੰਗਰ ਹੈ। ਜਵਾਜ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲੰਗਰ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਇੱਧਰ ਉੱਧਰ ਨਹੀਂ ਭਟਕ ਸਕਦਾ, ਨਾ ਹੀ ਅਸੀਂ ਭਟਕ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਜੇ ਲੰਗਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਨਾ ਹੀ ਟੁੱਟੇਗਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੁੜਗੇ; ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜੀਵਨ ਰੂਪੀ ਸਾਡਾ ਜਹਾਜ਼ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹੇਗਾ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਜਲਾਲੀ ਆਸ ਨੂੰ ਗੁਆ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਭ ਕੁਝ ਗੁਆਚ ਜਾਵੇਗਾ। ਲੰਗਰ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਆਮ ਸੀ। ਸੁਕਰਾਤ ਨੇ ਆਖਿਆ, 'ਜਹਾਜ਼ ਇਕ ਲੰਗਰ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ, ਨਾ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਇਕ ਆਸ ਉੱਤੇ।'⁴² ਮਲਾਹ ਸੁਮੰਦਰ ਵਿਚ ਲੰਗਰ ਨੂੰ ਸੁੱਟਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਮਸੀਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਲੰਗਰ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਯਿਸੂ ਪੜਦੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ (6: 19; ਵੇਖੋ 9: 24)। ਸਾਡਾ ਲੰਗਰ ਮਸੀਹ ਹੈ— 'ਮਸੀਹ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚ ਪਰਤਾਪ ਦੀ ਆਸ ਹੈ' (ਕੁਲੁੱਸੀਆਂ 1: 27; ਵੇਖੋ 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 1: 1)।

ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਲੇਖਕ ਦੇ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, 'ਸਾਡਾ ਲੰਗਰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬੰਦਰਗਾਹ ਦੇ ਠੋਸ ਤਲੇ ਤੇ ਸੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।' ਬਲਕਿ 'ਬਿਲਕੁਲ ਅਲੰਕਾਰਿਕ ਯੰਤਰ' ਨਾਲ⁴³ ਉਹ ਮਸੀਹ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਯਾਜਕ ਹੋਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵੱਲ ਪਰਤ ਆਇਆ।

ਆਇਤ 20. ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦਾ ਕੋਈ ਯਾਜਕ ਅਰਾਧਕਾਂ ਨੂੰ ਪਰਦੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਯਿਸੂ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦਾ ਕੋਈ ਯਾਜਕ ਸਾਡਾ ਆਗੂ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ *prodromos* ਸਕਾਊਟ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਫੌਜ ਦੇ ਅੱਗੇ ਅੱਗੇ ਚੱਲਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ 'ਇਕ ਆਸ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਪੜਦੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਵਾਲੀ ਅੰਦਰਲੀ ਜਗਵੇਦੀ ਵਿਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ' (NRSV), ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਹੈਕਲ ਦਾ ਅਤਿ ਪਵਿੱਤਰ ਥਾਂ ਸੁਰਗ ਦੇ ਜਲਾਲ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਸੀ (ਵੇਖੋ 9: 11, 12)। ਇਹੀ ਉਹ ਥਾਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਯਿਸੂ ਆਪਣਾ ਲਹੂ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਕ ਦਿਨ ਯਿਸੂ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੁਨਿਆਵੀ ਯਾਜਕ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਵਿਚ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ ਜੋ ਸੁਰਗ ਦਾ ਪਰਛਾਵਾਂ ਸੀ। 'ਪੜਦਾ' ਭੌਤਿਕ ਅਤੇ ਅਭੌਤਿਕ ਸੰਸਾਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੇ ਬਿੰਦੂ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਉੱਤਮ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਮਸੀਹ ਨੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਪਿੱਛੇ ਚੱਲਣ ਦਾ 'ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਜੀਉਂਦੇ ਰਾਹ' ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਹੈ (10: 20-22)। ਅਜਿਹਾ ਵਾਅਦਾ 'ਅਚੱਲ ਅਤੇ ਇਸਥਿਰ' ਹੈ (ਆਇਤ 19) ਕਿਉਂਕਿ ਖੁਦਾ ਦੇ ਵਚਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੱਚੇ ਸਾਬਿਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਜੇ ਉਹ ਇਕ ਗੱਲ ਵਿਚ ਵੀ ਗਲਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਮੰਨਦੇ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਅਦੇ ਉੱਤੇ ਯਕੀਨ ਨਾ ਕਰਦੇ।

ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਯਿਸੂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਯੂਹੰਨਾ ਡੁਬਕੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸੀ, ਓਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡਾ ਅਗਰਦੂਤ ਯਿਸੂ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਰਾਹ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਗ੍ਹਾ ਤਿਆਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ (ਯੂਹੰਨਾ 14: 1-3, 6)। 'ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਵਾਲਾ' ਬਸੰਤ ਦੀ ਪਹਿਲੇ ਬੂਰ ਅਤੇ ਕੋਹਲੂ

ਵਿਚ ਪੀੜੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੀਆਂ ਦਾਖਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਰਸ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।⁴⁴ ਬਰੂਸ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਯੂਨਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਛਾਉਣੀ ਲੱਭਣ ਲਈ ਅਤੇ ਫ਼ੌਜਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਫ਼ੌਜ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭੇਜੀ ਗਈ ਟੁਕੜੀ ਦੇ ਜਸੂਸਾਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।⁴⁵ ਹਾਰੂਨ ਅਤਿ ਪਵਿੱਤਰ ਥਾਂ ਵਿਚ ਜਾਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਕਦੇ ‘ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ’ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਯਿਸੂ ਸਾਡਾ ਸਕਾਉਟ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ਰਾਹ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗਿਆ ਹੈ।

ਯਿਸੂ ਸਾਡਾ ‘ਆਗੂ’ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਚੱਲਣ ਲਈ ਪੱਕਾ ਭਰੋਸਾ ਮਿਲ ਸਕੇ, ਭਾਵੇਂ ਕਈ ਵਾਰ ਉਸ ਅਥਦੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਪਥਰੀਲੇ ਰਾਹ ਵੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਦ ਯਿਸੂ ਮਰਿਆ ਤਾਂ ਹੈਕਲ ਦਾ ਪੜਦਾ ਉੱਤੇ ਲੈ ਕੇ ਹੇਠਾਂ ਤਕ ਪਾਟ ਗਿਆ, ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਖੁਦਾ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ (ਮੱਤੀ 27:51); ਜਲਾਲ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦਾ ਅਰਥ ਹੁਣ ਵੇਖਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਿਆ ਹੈ।

ਆਇਤ 20 ਮਲਕਿਸਿਦਕ ਦੀ ਪਦਵੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਦਾ ਤੀਕ ਦਾ ਪਰਧਾਨ ਜਾਜਕ ਬਣਿਆ ਦੇ ਨਾਲ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (ਵੇਖੋ 5:6, 10; 6:20; 7:1-15 ਤੇ ਚਰਚਾ ਵੇਖੋ।)

ਹੋਰ ਅਧਿਐਨ ਲਈ: ਬਪਤਿਸਮਾ (6:2)

ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਹਾਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਵੱਲੋਂ ਬਪਤਿਸਮੇ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਭਾਵ ਮਸੀਹ ਦੀ ਦੇਹ ਵਿਚ ਆਉਣ ਲਈ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 12:13)। ਉਹ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲੇ ਬਗ਼ੈਰ ਇਸ ਸਚਿਆਈ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਬਪਤਿਸਮਾ ਐਨਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਭੁਲਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ! ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਚ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 10:48), ‘ਮਸੀਹ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ’ ਸੁਣਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਨਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ (8:29-39), ਅਤੇ ਪੱਤਰੀਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਦੇਹ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅੰਗਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।⁴⁶ ਇਸ ਨੂੰ ਮਸੀਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਲੀਬ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 8:35-39; 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 2:2; ਵੇਖੋ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 18:8)।

ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਇਸ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਪੌਲਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਪ ਵਿਚ ਵਾਪਸ ਨਾ ਜਾਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਯਾਦ ਦੁਆਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਸੀਹ ਦੀ ‘ਮੌਤ ਦਾ ਬਪਤਿਸਮਾ’ ਲੈਣ ਵੇਲੇ ਕੀ ਹੋਇਆ ਸੀ (ਰੋਮੀਆਂ 6:3, 4)। ਉਹ ਮੌਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਬਪਤਿਸਮਾ ਲੈਣ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਪਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਸੀ। ਇਹ ਨੂਹ ਦੇ ਬਚਾਏ ਜਾਣ ਵਿਚ ਵਿਖਾਏ ਗਏ ਨਮੂਨੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ ਸੀ (1 ਪਤਰਸ 3:20, 21)। ਯਕੀਨਨ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ‘ਅੰਦਰਲੇ ਅਨੁਭਵ ਦੇ ਬਾਹਰਲਾ ਇਜ਼ਹਾਰ’ ਨਾਲੋਂ ਵਧ ਕੇ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬਪਤਿਸਮੇ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਜ਼ਰੀਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਨਿਹਚਾ ਨਾਲ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਸੀਹ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਸੀ (ਗਲਾਤੀਆਂ 3:26, 27)। ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ਬਪਤਿਸਮੇ ਉੱਤੇ ਚਰਚਾ ਐਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਨਾ ਇਹ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਯੂਹੰਨਾ ਡੁਬਕੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ (ਮੱਤੀ 3:1-5), ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ (ਯੂਹੰਨਾ 4:1-3) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਮਨਬਦਲੀਆਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਐਨੀ ਸਿੱਧੀ ਆਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ‘ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਬਪਤਿਸਮਾ’ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਰੋਮੀਆਂ 6:3; ਗਲਾਤੀਆਂ 3:27) ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕੰਮ

ਕਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਚਰਚਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ

ਸਿਆਣਪੁਣੇ ਦੀ ਵੱਲ (6: 1)

ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਨੂੰ ਆਤਮਾ ਵਿਚ ਵਧਣ ਦੀ ਕੁੰਜੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ: ‘‘ਪਰ ਤੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਉੱਤੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਤੈਂ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਤ ਮੰਨੀਆਂ ਟਿਕਿਆ ਰਹੁ ਕਿਉਂ ਜੋ ਤੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹੈਂ ਭਈ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਸਿੱਖੀਆਂ ਸਨ’’ (2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 3: 14)। ਸਾਨੂੰ ਫੇਰ ਤੋਂ ਡਿੱਗਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਵੱਧਦਾ ਰਹਿਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਬੇਪਰਤੀਤੀ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਖ਼ਤਰੇ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਦੇ ਧੋਖੇ ਦੇ ਉਲਟ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਕਦੇ ਦੂਰ ਹੋਣ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਆਖਿਆ ਜਿਹੜੀਆਂ ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਉਹ ਪੱਕੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਹਨ। ਪੌਲੁਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਕਿਹੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸਨ? ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ:

ਅਤੇ ਇਹ ਜੋ ਤੂੰ ਬਾਲ ਅਵਸਥਾ ਤੋਂ ਪਵਿੱਤਰ ਲਿਖਤਾਂ ਦਾ ਮਹਿਰਮ ਹੈਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਉਸ ਨਿਹਰਾ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਜੋ ਮਸੀਹ ਯਿਸੂ ਉੱਤੇ ਹੈ ਤੈਨੂੰ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਗਿਆਨ ਦੇ ਸੱਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਰੀ ਲਿਖਤ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਆਤਮਾ ਤੋਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ, ਤਾੜਨ, ਸੁਧਾਰਨ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦੇ ਗਿਝਾਉਣ ਲਈ ਗੁਣਕਾਰ ਹੈ। ਭਈ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਬੰਦਾ ਕਾਬਲ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਭਲੇ ਕੰਮ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ (2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 3: 15-17)।

ਖ਼ੁਦਾ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਲਿਖਤ ਜਾਂ ਧਰਮਗ੍ਰੰਥ ਪੁਰਾਣੇ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਦੋਹਾਂ ਨੇਮਾਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਨੂੰ ਵਧਣ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਯਕੀਨਨ ਹੀ ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨਹੀਂ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਨ। ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪੌਲੁਸ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਖ਼ੁਸ਼ਖ਼ਬਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ; ਪਰ ਪੌਲੁਸ ਦਾ ‘‘ਲਿਖਤ’’ ਕਹਿਣਾ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਤੋਂ ਦੱਸਣ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਉਸ ਨੇ 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 5: 18 ਵਿਚ ‘‘ਲਿਖਤ’’ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਲੂਕਾ 10: 7 ਜਾਂ ਮੱਤੀ 10: 10 ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ। ਇਸ ਕਾਰਣ 2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 3: 16 ‘‘ਸਾਰੀ ਲਿਖਤ’’ ਦਾ ਅਰਥ ਪੁਰਾਣਾ ਅਤੇ ਨਵਾਂ ਦੋਵੇਂ ਨੇਮ ਹਨ।

ਰੂਹਾਨੀ ਵਿਕਾਸ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਦਿਨ-ਬ-ਦਿਨ ਵਧਣ ਦੇ ਦਰਜੇ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸਗੋਂ ਸਿਆਣਪੁਣੇ ਵੱਲ ਵੱਧਦੇ ਹੋਏ ਪਵਿੱਤਰ ਲਿਖਤ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਾਡੀ ‘‘ਸਿੱਖਿਆ ਦੀਆਂ ਆਦਿ ਗੱਲਾਂ’’ (6: 1, 2)

ਸਭ ਤੋਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਚਿਆਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਖ਼ੁਦਾ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ (ਮੱਤੀ 3: 17; 16: 13-17; ਵੇਖੋ 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 3: 11)। ਨਿਹਚਾ ਦੇ ਇਸ ਆਮ ਮੰਨਣ ਤੇ ਉਹ ਹਰ ਗੱਲ ਟਿਕੀ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਅਸੀਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਜੇ ਕੋਈ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਹਰ ਗੱਲ ਨੂੰ, ਮਸੀਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਰਸੂਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਮਸੀਹ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਸਚਿਆਈ ਦੇਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ (ਯੂਹੰਨਾ 16: 12, 13) ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਤਮਾ ਦੇ ਮੁਕਾਸ਼ਫੇ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰੇਗਾ, ਉਹ ਨੇ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਨਾ ਇਸ

ਨੂੰ ਕੀਤਾ (ਮੱਤੀ 24:35)। ਅਸੀਂ ਖੁਦਾ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਪਾਏ ਨਬੂਵਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ, ਰਸੂਲਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਾਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੁਕਾਸ਼ਫੇ ਦੇ ਕਾਰਣ ਯਿਸੂ ਵਿਚ ਨਿਹਚਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਜੇ ਕੁਝ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਉਸ ਦੀ ਹਰ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੰਨੇ ਬਿਨਾਂ ਅਸੀਂ ਯਿਸੂ ਵਿਚ ਨਿਹਚਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਸਦੇ ‘ਬਚਨ’ ਸਮਝਦਾਰ ਲੋਕ ਮੰਨਣਗੇ (ਮੱਤੀ 7:24, 25)। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਯਕੀਨਨ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਬਚਨ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਪਹੁੰਚਾਏ ਜਾਣੇ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਹਰ ਅਰਥ ਦੇ ਨਾਲ ‘ਚੰਗਾ ਕਰਾਰ’ (1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 6:12) ਯਕੀਨਨ ਹੀ ਸਾਡੀ ਨਿਹਚਾ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਹੈ।

ਹੱਥ ਰੱਖਣਾ (6:2)

ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਹੱਥ ਰੱਖਣ ਨੂੰ ‘ਰੂਹਾਨੀ ਦਾਨਾਂ’ ਦੇ ਅੱਗੇ ਦੇਣ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਯਕੀਨਨ ਹੀ ਅਲੌਕਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਸੱਤ ਜਣਿਆਂ ਉੱਤੇ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਰੱਖਣ ਦੇ ਫ਼ੋਰਨ ਬਾਅਦ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 6) ਇਸਤੀਫ਼ਾਨ ਅਤੇ ਫ਼ਿਲਿੱਪਸ ਦੋਵੇਂ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 6:6, 8; 8:4-8, 12, 13)। ਅੱਜ ਦੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ‘ਰੂਹਾਨੀ ਦਾਨਾਂ’ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਮੋਅਜਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਖ਼ਾਸ ਅਰਥ ਦੇਣ ਲਈ ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਣ ਅਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਸਣੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੁਣ ਦਾ ਅਰਥ ਦੇਣ ਲਈ ਘੱਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (ਜਿਵੇਂ 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 12:4-11 ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ)। ਇਹ ਰੋਮੀਆਂ 12:6-8 ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਮਝਣ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਹੈ। ਉਸ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲੀ ਵੰਡ 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 12:4-11 ਵਾਲੇ ਦੋਹਾਂ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਬੂਵਤ, ਸੇਵਾ, ਸਿਖਾਉਣ ਅਤੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸਿਖਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 12 ਅਤੇ ਅਫ਼ਸੀਆਂ 4:11 ਵਿਚ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦੋਹਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ। ਰਸੂਲ, ਨਬੂਵਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ (ਜਿਹੜੇ ਖੁਦਾ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਬੋਲਦੇ ਸਨ), ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ, ਰਖਵਾਲਿਆਂ (ਆਜ਼ੀਆਂ/ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ), ਅਤੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆਤਮਾ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਖ਼ਾਸ ਦਾਨ ਮਿਲੇ ਸਨ।

ਰੋਮੀਆਂ 12 ਵਾਲੀ ਫ਼ਹਿਰਿਸਤ ਵਿਚ ‘ਨਬੂਵਤ’ ਦੇ ਬਾਅਦ ‘ਸੇਵਾ’ (*diakonia*) ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਇਕ ਰੂਪ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 6:2 ਵਿਚ ਸੱਤ ਜਣਿਆਂ ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੱਤਾਂ ਨੂੰ ਰਸੂਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੱਥ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ। ਰੋਮੀਆਂ 12 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਮੋਅਜਜ਼ ਲੌਰਡ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਹੈ ਕਿ ਯੂਨਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ‘ਜਿਹੜਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਖੁੱਲ੍ਹਦਿਲੀ ਨਾਲ ਦੇਵੇ’ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਨਾਲ ਬਣਤਰ ਵਿਚ ਬਦਲਾਅ ਹੈ (12:8)।

Elite [‘ਜਦੋਂ ਕਿ’] ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ ਹੈ, ਅਣਜਾਣੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਜਾਣਬੁਝ ਕੇ ਇਸ ਵਾਕਅੰਸ਼ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਖੜਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚਾਰ ਪਿਛਲੇ ਵਾਕਅੰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕੱਠਾ ਜੁੜਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇਕ ਕਿਸੇ ਖ਼ਾਸ ਦਾਨ ਦੇ ਹੋਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰਾਂ ਵਾਕਅੰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਖ਼ਾਸ ਦਾਨ ਵੱਧਦੇ ਨਹੀਂ। ਪੰਜਵੇਂ ਵਾਕਅੰਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ [ਲੇਖਕ] ਹੋਰ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸਣ ਲਗਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਖ਼ਾਸ ਦਾਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ *elite* ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।⁴⁷

ਇਹ ਲਿਖਤ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਸੰਸਕਰਣਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਖ਼ਤਰੇ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹੱਤਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰੋਮੀਆਂ

12:6 ਵਿਚ 'ਸੇ ਸਾਨੂੰ' (*elite*) ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਣ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਪੁਰਾਣਾ ASV ਪੜ੍ਹਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਰੋਮੀਆਂ ਦੀ ਇਸ ਆਇਤ ਦੇ ਕੁਝ ਭਾਗ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਗੁਣ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਹੜੇ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਲਈ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਦੇ। ਪੈਸੇ ਦਾ ਦਾਨ ਪਾਏ ਹੋਏ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਖੁਦਾ ਦੇ 'ਦਾਨ' ਦੇ ਕਾਰਣ ਬਹੁਤਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਬਾਈਬਲ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿਚ ਇਹ 'ਆਤਮਿਕ ਦਾਨ' (*pneumatikos charisma*, ਮੂਲ ਵਿਚ 'ਰੂਹਾਨੀ ਦਾਨ') ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਪੌਲਸ ਭਾਵੇਂ ਰੋਮ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਪਰ ਉਹ ਦੀ ਇੱਛਾ ਉੱਥੇ ਜਾਣੀ ਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਉੱਥੇ ਭਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੂਹਾਨੀ ਦਾਨ ਦੇ ਸਕੇ (ਰੋਮੀਆਂ 1:11)। ਜੇ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਰੋਮ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਪੱਤਰੀ ਭੇਜ ਕੇ ਦਾਨ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ 'ਰੂਹਾਨੀ ਦਾਨਾਂ' ਦੇ ਸਹੀ ਬਾਈਬਲੀ ਅਰਥ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ, ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਉਹ 'ਰੂਹਾਨੀ ਦਾਨ' ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਹੈ। ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜੇ ਉਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਮਿਲਦੀ ਤਾਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤ ਸਕਦੇ ਸਨ।

ਸਦੀਪਕ ਨਿਆਉਂ (6:2)

ਆਧੁਨਿਕ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਸਦੀਪਕ ਨਿਆਉਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੱਤੀ 25:31-46 ਵਿਚ ਵਿਖਾਏ ਗਏ ਨਿਆਂ ਦੇ ਦਿਨ 'ਸਭ ਕੌਮਾਂ' (ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਸਾਰੇ ਲੋਕ) ਮਸੀਹ ਦੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿੰਘਾਸਣ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਯੂਹੰਨਾ 5:28, 29 'ਸਦੀਪਕ ਜੀ ਉੱਠਣਾ' ਅਤੇ 'ਸਦੀਪਕ ਸਜ਼ਾ' ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਿਆਮਤ ਵੇਲੇ ਤੈਅ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਦੋਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਜੀ ਉੱਠਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸਾਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਕਿਆਮਤ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੌਲਸ ਨੇ ਰੋਮੀ ਹਾਕਿਮ ਫੈਲਿਕਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਐਨਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਡਰ ਗਿਆ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 24:25)। ਇਬਰਾਨੀਆਂ 12:29 ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਸਾਡਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਭਸਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅੱਗ ਹੈ।' 10:30ਅ, 31 ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ, '... ਪ੍ਰਭੂ ਆਪਣੀ ਪਰਜਾ ਦਾ ਨਿਆਉਂ ਕਰੇਗਾ। ਜੀਉਂਦੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਪੈਣਾ ਭਿਆਣਕ ਗੱਲ ਹੈ।' ਲਿਖਤ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਚਿਤਾਵਨੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰੀ ਪਈ ਹੈ: ਪੜ੍ਹੋ ਮੱਤੀ 12:41, 42; ਯੂਹੰਨਾ 12:48; ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 17:30, 31; ਰੋਮੀਆਂ 2:4, 5; 14:10-12; 2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 5:10; ਇਬਰਾਨੀਆਂ 9:27; ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 20:11-15.

'ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਚਾਹੇ ਤਾਂ' (6:3)

ਕੁਝ ਲੋਕ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਖੁਦਾ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਸਾਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਵਚਨ ਤੋਂ ਅਲਹਿਦਾ ਰੂਹਾਨੀ ਸਿਆਣਪੁਣੇ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਸਵਾਲ ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਾਬਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਵਿੱਤਰ ਲਿਖਤ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗਲਤ ਸੋਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਹੜਾ ਉਤਸਾਹੀ ਮਨ ਨਾਲ ਵਚਨ ਵਿਚ ਬਦਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਰੋਜ਼-ਬ-ਰੋਜ਼ ਉਵੇਂ ਬਣਦਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਖੁਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ (2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 3:18; ਵੇਖੋ ਯਾਕੂਬ 1:23-25)। ਸਾਨੂੰ ਵਚਨ ਉੱਤੇ ਮਨਨ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਸਾਡੇ ਉੱਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨਚਾਹਿਆ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾ ਸਕੇ।

ਰੂਹਾਨੀ ਤਰੱਕੀ ਕੋਈ ਚਮਤਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਇਕ ਸੁਭਾਵਿਕ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਹੈ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਨਵੇਂ ਜਨਮ ਸਣੇ ਹਰ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੋਅਜਜ਼ਾ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ‘ਅਚਰਜ’ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ (ਯੂਹੰਨਾ 3:7)। ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਹੈਰਾਨ ਜਾਂ ਦੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਜੇ ਨਵਾਂ ਨੇਮ ਮੋਅਜਜ਼ਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਇਕ ਦਿਨ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਇਹ ਹਰ ਵਾਰ ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 4:15; ਯਾਕੂਬ 1:18; 1 ਪਤਰਸ 1:22, 23)। ਜੇ ਆਧੁਨਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਕੋਈ ਛੇੜ ਛਾੜ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਰੀਰਕ ਜਨਮ ਵੀ ਇੱਕੋ ਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗਰਭਧਾਰਣ ਅਤੇ ਜਨਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸਾਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਪਤਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਮੋਅਜਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਖੁਦਾ ਵੱਲੋਂ ਹੈ ਅਤੇ ਖੁਦਾਈ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹੈ। ਨਵਾਂ ਜਨਮ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਯੂਹੰਨਾ 3:7, 8)। ਇਹ ਆਤਮਾ (ਦੇ ਬੇਹਤਰ ਅਨੁਵਾਦ ‘ਹਵਾ’) ਦੇ ਖੁਦਾ ਦੇ ਵਚਨ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਸਮਰੱਥਾ ਲੈ ਕੇ ਦਿਲ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਇਕ ਨਵਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

‘ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਚਾਹੇ ਤਾਂ’ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖ਼ਾਸ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਕਦੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਕਿ ‘ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਕਲੀਸੀਆ ਨੂੰ ਬਰਕਤ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ’ ਸ਼ੇਖੀ ਮਾਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਸਹੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਵੀ। ਸਾਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਲੀਸੀਆ ਦਾ ਵਧਣਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਬਹੁਤੀਆਂ ਕਲੀਸੀਆਵਾਂ ਗਲਤ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਵੱਧ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਈ ਗੱਲਾਂ ਸ਼ੈਤਾਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ (ਲੂਕਾ 13:16; 1 ਕੋਰਿੰਥੀਆਂ 2:18) ਨਾ ਕਿ ਖੁਦਾ ਦੀ ਇੱਛਾ। ਖੁਦਾ ਜੇ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਨੂੰ ਹੋਣ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਪੌਲਸ ਨੂੰ ਫਿਲੋਮੋਨ ਕੋਲ ਉਨੇਸਿਮੁਸ ਦੇ ਪਰਤਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦਾ ਪੱਕਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਨੇ ਆਖਿਆ, ‘ਕਿਉਂ ਜੋ ਕੀ ਜਾਣੀਏ ਭਈ ਉਹ ਥੋੜਾ ਚਿਰ ਇਸ ਲਈ ਤੈਥੋਂ ਅੱਡ ਹੋਇਆ ਭਈ ਉਹ ਸਦਾ ਤੇਰਾ ਹੀ ਬਣਿਆ ਰਹੇ’ (ਫਿਲੋਮੋਨ 15)। ਆਪਣੇ ਰੱਬੀ ਮੁਕਾਸ਼ਿਫ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਣਾਂ ਨਾਲ ਪੌਲਸ ਨੂੰ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਘਟਨਾ ਖੁਦਾ ਦੇ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਭਾਗ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੈ ਕਿ ‘ਪ੍ਰਭੂ ਚਾਹੇ ਤਾਂ,’ ਪਰ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ‘ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਬਰਕਤ ਹੈ।’ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਭਰੋਸੇ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਦ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਅਗਿਆਤ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਘਮੰਡ ਅਤੇ ਕਲਪਨਾ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਇਜ਼ਹਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਆਮ ਚਲਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਇਆ ਮੁਹਾਵਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਗੋਂ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੇ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬੋਲਚਾਲ ਵਿਚ ਵਿਖਾਏ ਗਏ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਗੱਲ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੰਨ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਖੁਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਰਾਜ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਯਕੀਨ ਦੇ ਅਤੇ ਖੁਦਾ ਦੇ ਉਲਟ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸਾਡੀ ਨਿੱਜੀ ਖੁਦਾ ਵਿਚ ਨਿੱਜੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਹੈ। ਯਾਕੂਬ 4:13-16 ਵਿਚ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਵਾਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:

ਓਏ ਤੁਸੀਂ ਜੋ ਇਹ ਆਖਦੇ ਹੋ ਭਈ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਯਾ ਭਲਕੇ ਫਲਾਣੇ ਨਗਰ ਨੂੰ ਜਾਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਉੱਤੇ ਇਕ ਵਰਹਾ ਕੱਟਾਂਗੇ ਅਤੇ ਵਣਜ ਬੁਪਾਰ ਕਰਾਂਗੇ ਅਤੇ ਬੁਝ ਖੱਟਾਂਗੇ। ਭਾਵੇਂ ਤੁਸੀਂ

ਜਾਣਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜੋ ਭਲਕੇ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ! ਤੁਹਾਡੀ ਜਿੰਦ ਹੈ ਕੀ? ਕਿਉਂ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਭਾਫ਼ ਹੋ ਜਿਹੜੀ ਥੋੜਾਕੁ ਚਿਰ ਦਿੱਸਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਅਲੋਪ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਗੋਂ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਆਖਣਾ ਸੀ ਭਈ ਪ੍ਰਭੂ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਜੀਉਂਦੇ ਰਹਾਂਗੇ ਅਤੇ ਇਹ ਯਾ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰਾਂਗੇ। ਪਰ ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਗੱਪਾਂ ਉੱਤੇ ਘੁਮੰਡ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਘੁਮੰਡ ਸਾਰਾ ਹੀ ਬੁਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਉਜਿਆਲਾ ਅਤੇ ਬਪਤਿਸਮਾ (6:4)

ਦੂਜੀ ਸਦੀ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਪੁਰਖਾ ਬਪਤਿਸਮੇ ਦੇ ਪਲ ਨੂੰ ‘ਉਜਿਆਲੇ’ ਦਾ ਸਮਾਂ ਕਿਉਂ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ? ਭਲਾ ਉਹ ਇਸ ਵਕਤ ਨੂੰ ਉਸ ਵਕਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮੰਨਦੇ ਸਨ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ‘ਚਾਨਣ ਵਿਚ ਚੱਲਣਾ’ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹੈ (1 ਯੂਹੰਨਾ 1:7)? ਯਕੀਨਨ ਹੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀ। ਉਹ ਅੱਜ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਵੇਖਦੇ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ‘ਮਸੀਹ ਵਿਚ’ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ (ਰੋਮੀਆਂ 6:3; ਗਲਾਤੀਆਂ 3:26, 27) ਤਾਂ ਜੋ ਨਵਾਂ ਨਵਾਂ ਮਸੀਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਚਾਨਣ ਵਿਚ ਬਣਿਆ ਰਹੇ। ਇੱਥੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਸਚਿਆਈ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੰਨ ਕੇ ਗਿਆਨ ਪਾਉਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਫ਼ਰ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਵੀ ਸਮਾਂ ਹੈ ਜਦ ਉਸ ਨੂੰ ‘ਅੰਧਕਾਰ ਦੇ ਵੱਸ ਵਿੱਚੋਂ ਛੁਡਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਪੁਚਾ ਦਿੱਤਾ’ ਗਿਆ (ਕੁਲੁੱਸੀਆਂ 1:13)।

‘ਉਜਿਆਲਾ’ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਸਮਝ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ‘ਅਨੁਰੋ’ ਵਿਚ ਹੋਣਾ ਪਾਪ ਅਤੇ ਅਗਿਆਨਤਾ ਵਿਚ ਹੋਣ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ‘ਚਾਨਣ ਦੇ ਪੁੱਤਰ’ ਹਨ ‘ਨਾ ਅਨੁਰੋ ਦੇ’ (1 ਥੱਸਲੁਨੀਕੀਆਂ 5:4, 5)। ਇਹ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਹੈ ਉਹ ਖ਼ਤਰੇ ਤੋਂ ਚੌਕਸ ਰਹੇ (ਆਇਤ 6)।

ਸੁਰਗੀ ਦਾਨ (6:4)

ਰੋਮੀਆਂ 6:23 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ‘ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਬਖ਼ਸ਼ੀਸ਼ ਮਸੀਹ ਜਿਸੂ ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਵਿਚ ਸਦੀਪਕ ਜੀਵਨ ਹੈ।’ ਇਹ ਬੇਸ਼ਕੀਮਤੀ ਦਾਨ ਨਿਹਚਾ ਵਿਚ ਚੱਲਦੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਯੂਹੰਨਾ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਦਾਨ ਨਿਹਚਾ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਨਿਹਚਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਦੇ ਕੋਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਨਿਹਚਾ ਕਰਦੇ ਹਨ: ‘... ਜਿੰਨਿਆਂ ਨੇ ਉਹ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕ ਦਿੱਤਾ ਅਰਥਾਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਮ ਉੱਤੇ ਨਿਹਚਾ ਕੀਤੀ’ (ਯੂਹੰਨਾ 1:11, 12)। ‘ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕ’ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ‘ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੈ।’ ਜਦ ਕੋਈ ਮੁਸਾਫ਼ਰ ਹਵਾਈ ਟਿਕਟ ਖਰੀਦਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੇ ਜਾਣ, ਜਹਾਜ਼ ਤੇ ਬੈਠਣ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤੇ ਉੱਡ ਕੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਟਿਕਟ ਹੋਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਿਹਚਾ ਮਹਿਮਾ ਪਾਉਣ ਦੀ ਸਾਡੀ ਟਿਕਟ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਅਸੀਂ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਤੋਬਾ ਲਈ ਕਦੇ ਵਾਪਸ ਨਾ ਆਉਣਾ (6:6)

ਜਦੋਂ ਖ਼ੁਦਾ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਅਜ਼ਾਦ ਨੈਤਿਕ ਜੀਵ ਬਣਾਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਮਸੀਹ ਦੇ ਪਿਛੇ ਚੱਲਣ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀ ਪਸੰਦ ਚੁਣਨ ਦਿੱਤੀ। ਇਬਰਾਨੀਆਂ 6:6 ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖ਼ੁਦਾ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਕਰਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਸਲੀਬ ਉੱਤੇ

ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਉਸ ਵਿਚ ਹਰ ਆਸ ਨੂੰ ਗੁਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਚਨ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਬਦਲਿਆ ਸੀ, ਲੇਲੇ ਦੇ ਲਹੂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਬਚਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਕੁਝ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬੇਮੁਖ ਹੋਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਦਵਾ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਸੀਹੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਖੁਰਾਕ ਨਾ ਦੇ ਕੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਸੰਸਾਰ ਵੱਲ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫੇਰ ਤੋਂ ਮਸੀਹ ਦੇ ਫ਼ਾਇਦਿਆਂ ਤੋਂ ਕਠੋਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਉਹ ਆਪਣੀ ਨਿਹਚਾ ਨੂੰ ਵੀ ਗੁਆ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਫੇਰ ਤੋਂ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਰਕਤਾਂ ਲਈ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਬੜੀਆਂ ਅਚਰਜ਼ ਸਨ, ਆਪਣੇ ਸੁਆਦ ਨੂੰ ਗੁਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਕਦੇ ਪਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਗੱਲ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਦੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸ਼ਾਇਦ ਸਿਰਫ਼ ਖੁਦਾ ਹੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਤੋਬਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਿੱਕਲ ਗਏ ਹਨ। ‘‘ਇਸ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਪਾਪ ਠੀਕ ਹੀ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ...।’’⁴⁸ ਕਈ ਵਾਰ ਅਸੀਂ ਸੁਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਡਰ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਪਾਪ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡਰ ਨੂੰ ਲੁਕਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀ ਤੋਬਾ ਦੇ ਉਸ ਉਚਾਈ ਤਕ ਕਦੇ ਨਾ ਪਹੁੰਚੇ, ਜਿਹੜਾ ਬਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇ ਤਕ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਚਾਰ ਅਣਹੋਣੀਆਂ ਗੱਲਾਂ (6:6)

ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਚਾਰ ‘‘ਅਣਹੋਣੀਆਂ ਗੱਲਾਂ’’ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਆਇਤ 6 ਵਿਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ‘‘ਬੇਮੁਖ ਹੋ’’ ਜਾਏ ਤਾਂ ਖੁਦਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਲਈ ਤੋਬਾ ਕਰਕੇ ਨਵਾਂ ਹੋਣਾ ਅਣਹੋਣਾ ਹੈ। ਖੁਦਾ ਲਈ ਇਕ ਹੋਰ ਅਣਹੋਣੀ ਗੱਲ ਬੂਠ ਬੋਲਣਾ ਹੈ (6:18)। ਤੀਜੀ ਅਣਹੋਣੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ‘‘ਵਹਿੜਕਿਆਂ ਅਤੇ ਬੱਕਰਿਆਂ ਦਾ ਲਹੂ ਪਾਪਾਂ ਨੂੰ’’ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕ ਸਕਦਾ (10:4)। ਅਖ਼ੀਰਲੀ ‘‘ਅਣਹੋਣੀ ਗੱਲ’’ ਬਿਨਾਂ ਨਿਹਚਾ ਦੇ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਭਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਾ ਹੈ (11:6)।

ਸਾਡੀ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ (6:6)

ਭਲਾ ਯਿਸੂ ਨੇ ਸਾਡੀ ਮੁਕਤੀ ਸਿਰਫ਼ ਸਾਨੂੰ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਲੈ ਜਾਣ ਲਈ ਕੀਤੀ? ਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉੱਥੇ ਪਹੁੰਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਗਏ? ਨਹੀਂ, ਉਸ ਨੇ ਸਾਡੀ ਮੁਕਤੀ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਜੋ ਅਸੀਂ ਰੂਹਾਨੀ ਸਿਆਣਪੁਣੇ ਵਿਚ ਵਧੀਏ ਅਤੇ ਮੁਕਤੀ ਪਾਉਣ ਵਿਚ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕੀਏ। ਸਾਨੂੰ ਖੁਦਾ ਦੇ ਭੈ ਵਿਚ ਪਵਿੱਤਰਤਾਈ ਨੂੰ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ (2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 7:1)। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਹੈ (ਫ਼ਿਲਿੱਪੀਆਂ 2:12)। ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਵਧਣ ਅਤੇ ਸਿੱਧ ਹੋਣ ਲਈ ਪਾਪ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਖੁਦਾ ਵਿਚ ਬੱਚੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਲਈ। ਖੁਦਾ ਜਿਹੜਾ ਸਾਡੇ ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲ ਤਕ ਗਿਣ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਮੱਤੀ 10:30) ਯਕੀਨਨ ਹੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਵੱਲ ਵੱਧ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਉਹ ਸਾਡੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਲੋੜਾਂ, ਸਾਡੇ ਆਨੰਦ ਅਤੇ ਸ਼ੌਂਕ ਨੂੰ ਅਤੇ ਸਾਡੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਉਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਮੰਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਣਦਾ ਹੈ।

ਫਲਦਾਈ ਹੋਣਾ (6:7, 8)

ਬੀ ਬੀਜਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕ ਸਿਰਫ਼ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਲਈ 'ਨਿਹਚਾ' ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਪਿੱਛੇ 'ਹਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ' (ਲੂਕਾ 8:5-15)। ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ, ਉਸ ਨੇ ਸਮਝਾਇਆ, 'ਇਸ ਕਰਕੇ ਚੌਕਸ ਰਹੋ ਜੇ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਸੁਣਦੇ ਹੋ' (ਲੂਕਾ 8:18ਉ)। ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਚਨ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਣਦਾ ਹੈ ਜਾਂ 'ਬੀ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ।' ਸਾਨੂੰ ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਪਰਗਟ ਵਚਨ ਦੇ ਹਰ ਵਿਚਾਰ ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਆਗਿਆ ਮੰਨਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੋਣਾ ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਉੱਤੇ ਵੱਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ (ਮੱਤੀ 13:23)। ਸਾਡੇ ਲਈ 'ਆਤਮਾ ਦਾ ਫਲ' ਦੇਣ ਜਾਂ 'ਸਰੀਰ ਦੇ ਕੰਮ' ਕਰਨ ਦੋਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਪਸੰਦ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (ਗਲਾਤੀਆਂ 5:19-23)। ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਵਚਨ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੀ ਹਾਲਤ ਨਾਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਹਾਲਤ ਬੇਹਤਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਫਿਰ ਸਾਨੂੰ ਖ਼ੁਦਾ ਦੀਆਂ ਅਸਲੀ ਬਰਕਤਾਂ ਮਿਲਣਗੀਆਂ। ਲੂਕਾ 8:15 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, 'ਚੰਗੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਕਿਰਿਆ ਬੀਜ ਸੇ ਓਹ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਸੁਣ ਕੇ ਵਚਨ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਖਰੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਸਾਂਭੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਰ ਧੀਰਜ ਨਾਲ ਫਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।' ਹਰੇਕ ਸੰਤ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ 'ਆਪਣੇ ਸੱਚੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਪੱਕਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਹੋਰ ਭੀ ਜਤਨ ਕਰੋ' (2 ਪਤਰਸ 1:10; KJV)।

ਭਾਈਆਂ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਕਰਨਾ (6:9)

ਸਾਖੀ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ, ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਉਤਸਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਝਿੜਕੀਏ ਨਾ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਭਾਈ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਉਸ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਉਤਸਾਹ ਅਤੇ ਹੌਂਸਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਸਭ ਨੂੰ ਬਰਨਬਾਸ ਵਰਗੇ ਬਣਾ ਦਵੇਗਾ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 4:36)। ਸਾਨੂੰ ਕਲੀਸੀਆ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਭਾਈਆਂ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਦੀ ਸਚਮੁਚ ਦੀ ਭਲਿਆਈ ਤੇ ਯਕੀਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਲੇਖਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀ ਮਨ ਦੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਪਤਾ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਦਿਮਾਗ ਉੱਤੇ ਭਾਰ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਕੋਈ ਕਾਫ਼ੀ ਕੁਝ ਹੈ। ਝਿੜਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਪਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਰੱਖੀਏ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਐਨੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਹੋ ਜਾਵਾਂਗੇ ਕਿ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਭਲਿਆਈ ਦੇ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਨੂੰ ਗੁਆ ਦਈਏ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਲਿਆਈ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਨੂੰ ਗੁਆ ਦਿਆਂਗੇ। ਸੰਤੁਲਨ ਸਿਰਫ਼ ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਬਾਈਬਲ ਦੀਆਂ ਸਭ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

'ਮੁਕਤੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ' (6:9, 10)

ਸਾਡੀ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਬਰਕਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਈ ਬਰਕਤਾਂ ਅਸਲ ਵਿਚ ਮੁਕਤੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਹਾਸ਼ੀਏ ਤੇ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਅਲੌਕਿਕ ਫ਼ਾਇਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਨਾਂਅ ਲਿਖੇ ਜਾਣ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਫ਼ਾਇਦੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਫ਼ਾਇਦੇ ਕਿਹੜੇ ਹਨ (12:23)?

ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਾਡਾ ਉਦੇਸ਼ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ

ਰਾਜ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਣ ਹੈ। ਜਦ ਅਸੀਂ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਧਿਆਨ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋ ਕੇ ਯਿਸੂ ਦੀ ਮਹਾਨ ਸੇਚ ਵਿਚ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਬਦਲੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸਿਖਰਾਂ ਤੇ ਉੱਪਰ ਚੁੱਕ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਮੁਕਤੀ ਭਲੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਵਧਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸੇ ਕਾਰਣ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ‘ਮਸੀਹ ਯਿਸੂ ਵਿਚ ਸੁਭ ਕਰਮਾਂ ਲਈ’ ਸਿਰਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ (ਅਫ਼ਸੀਆਂ 2:10)। ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਸ ਸੇਚ ਨਾਲ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਾਉਮੀਦੀ ਵਾਲੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਮਕਸਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲਈ ਫ਼ਾਇਦਾ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਨਿਹਚਾ ਵਿਚ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਮੁਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਅਪਨਾ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 5:8, 9) ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਕਿਹੜੇ ਪਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਸੀਂ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਰੱਖੀਏ (1 ਯੂਹੰਨਾ 4:19)। ਜਿੰਨਾਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਪ੍ਰੇਮ ਨੂੰ ਵੰਡਦੇ ਹਾਂ ਓਨਾਂ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਹੋਰ ਮਿਲੇਗਾ। ਇਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ‘ਲੈਣ ਨਾਲੋਂ ਦੇਣਾ ਹੀ ਮੁਬਾਰਕ’ ਹੈ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 20:35)। ਜਿੰਨਾਂ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਅਸੀਂ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਬਰਕਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ (2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 9:6-11)। ਇਹ ਉਹ ਸਿੱਖਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਰਮੀ ਲੋਕ ਵਾਰ ਵਾਰ ਸਿੱਖਦੇ ਹਨ।

ਸਾਡਾ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਮੰਨਣ ਯੋਗ ਵਿਚਾਰ ਹੈ (ਆਇਤ 10)। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਉਹ ਨਿਰਪੱਖ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਯਾ ਨੂੰ ਜਿਹੜੀ ਅਸੀਂ ਵਿਖਾਈ ਹੈ ਬੜੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਗੌਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਖੁਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਜਿਹੜੀਆਂ ਅਸੀਂ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਹਨ! ਯਿਸੂ ਨੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਇਸ ਸਚਿਆਈ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ: ਕਿਸੇ ਭਰਾ ਦੀ ਲੋੜ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਮਦਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ (ਮੱਤੀ 25:40)। ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਦੁੱਖ ਝੱਲਣ ਵਾਲੇ ਭਰਾ ਦੀ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ‘ਮਸੀਹ’ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ‘ਮੈਂ ਗ਼ਰੀਬ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਮਸੀਹ ਵਰਗਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹਾਂ’; ਸਗੋਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ‘ਲੋੜਵੰਦ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇ ਕੇ ਮੇਰੇ ਲਈ ਮਸੀਹ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।’

ਇਹ ਸੇਚ ਕੇ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਉਦਾਸ ਨਾ ਹੋਈਏ। ਖੁਦਾ ਭੁੱਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ! ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਾ ਸੋਚੀਏ ਕਿ ‘ਜੇ ਮੈਂ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਇਸ ਦੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿ ਮੇਰੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਅਸਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਫ਼ਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।’ ਇਹ ਸੋਚਣਾ ਕਿ ਹਰ ਕੋਈ ਸਾਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਜਾਣਾ ਹੈ।

‘‘ਕਦੇ ਹਾਰ ਨਾ ਮੰਨੋ!’’ (6:11, 12)

ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ (6:9, 10) ਅਸੀਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿਚ ਵੱਧਦੇ ਜਾਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ‘‘ਹਰੇਕ ਆਸ’’ ਨੂੰ ਪਾਵਾਂਗੇ (ਆਇਤ 11)। ਇਹ ਆਇਤ ਸਾਨੂੰ ਕਿਰਪਾ ਵਿਚ ਵਧਣ ਅਤੇ ਭਰਪੂਰੀ ਦੇ ਈਨਾਮ ਵਾਲੀ ਪੱਕੀ ਮੁਕਤੀ ਨੂੰ ਪਾਉਣ ਦੇ ਪਤਰਸ ਦੇ ਉਪੇਦਸ਼ ਦੀ ਯਾਦ ਦੁਆਉਂਦੀ ਹੈ (2 ਪਤਰਸ 1:5-11)। ਪਤਰਸ ਨੇ ਨਿਹਚਾ ਦੀ ਨੀਂਹ ਉੱਤੇ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਯਕੀਨ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਸੱਤ ਗੁਣ ਦੱਸੇ: ਨੇਕੀ, ਗਿਆਨ, ਸੰਜਮ, ਧੀਰਜ, ਭਗਤੀ, ਭਰੱਪਣ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੁਣਾਂ ਵਿਚ ਵਧਾਂਗੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਫਲ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹੋਵਾਂਗੇ। ਜਦ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ‘ਸੱਦੇ ਜਾਣ’ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤਾਇਤ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਦੀਪਕ ਰਾਜ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਖੁਦਾ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਯਕੀਨੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਾਂ (2 ਪਤਰਸ 1:8, 10, 11)। ਜੇ ਅਸੀਂ ਠੋਕਰ ਖਾਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਤੌਬਾ

ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਵਾਪਸ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 2:5)।

ਵਿਲੀਅਮ ਬਾਰਕਲੇ ਨੇ ਆਇਤਾਂ 11 ਅਤੇ 12 ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

ਅਸੀਂ ਪੂਰੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਕੋਈ ਆਪਣੀ ਆਸ ਦੇ ਸੱਚ ਹੋਣ ਲਈ ਉਸੇ ਜੋਸ਼ ਨੂੰ ਵਿਖਾਏਗਾ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਅਖੀਰ ਤਕ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹੋਗੇ ਤਾਂ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਆਲਸੀ ਹੋ ਕੇ ਸੁਸਤ ਨਾ ਬਣ ਜਾਵੋ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰੋ ਜਿਹੜੇ ਨਿਰਚਾ ਅਤੇ ਧੀਰਜ ਨਾਲ ਵਾਅਦਿਆਂ ਦੇ ਵਾਰਸ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।⁹

ਅਸੀਂ ਕੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਬੰਦਗੀ ਫਿੱਕੀ ਜਿਹੀ, ਸਰਮਨ ਠੰਡਾ ਅਤੇ ਬਾਈਬਲ ਕਲਾਸ ਸਾਡੇ ਲਈ ਦਿਲਚਸਪ ਨਾ ਰਹੇ। ‘ਉਸੇ ਜੋਸ਼ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਣ’ ਲਈ ਜਿਹੜਾ ਸਾਨੂੰ ਮਸੀਹ ਤਕ ਲੈ ਗਿਆ, ਸਾਨੂੰ ਬੰਦਗੀਆਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਕਲੀਸੀਆ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਬਣੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਆਨੰਦ ਫੇਰ ਤੋਂ ਆਉਣ ਲੱਗੇਗਾ। ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ ਜਿਹੜੇ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਏ ਹਨ ਇਹੀ ਹੋਇਆ ਹੈ।

‘ਜਤਨ’ ਤੋਂ ਭਾਵ ‘ਇਸ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਰਹਿਣਾ’ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਕਦੇ ਢਿੱਲੇ ਨਾ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖੀਏ ਜਿਹੜੇ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਹਿਮਾ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚੇ ਹਨ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਮਝੋਤਾ ਕਰਕੇ ਹਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ। ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਡਟੇ ਰਹੇ, ਅਸੀਂ ਵੀ ਡਟੇ ਰਹੀਏ। ਇਬਰਾਨੀਆਂ 11 ਵਾਲੀਆਂ ਉਦਾਹਰ ਵਿਚ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਨੂੰ ਚਾਨਣ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਪਹਿਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਬੇਪਰਤੀਤੇ ਰਹੇ ਸਨ, ਨੂੰ ਭੁੱਲੀਏ ਨਾ। ਜੋ ਕੋਈ ਆਪਣੀ ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ੍ਹਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਖੁਦ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬਰਕਤਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਰੋਜ਼ ਯਾਦ ਆਉਣਗੀਆਂ। ਉਹ ਸਾਡੀ ਭਲਿਆਈ ਲਈ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਰੋਮੀਆਂ 8:28)। ਅਗਵਾਈ ਅਤੇ ਮਦਦ ਲਈ ਉਸ ਵੱਲ ਤੱਕਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭੂ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 31:6 ਤੋਂ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇਬਰਾਨੀਆਂ 13:5 ਸਾਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦੁਆਉਂਦਾ ਹੈ, ‘ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਕਦੇ ਨਾ ਛੱਡਾਂਗਾ, ਨਾ ਕਦੇ ਤੈਨੂੰ ਤਿਆਗਾਂਗਾ।’ ਇਬਰਾਨੀਆਂ 13:6 ਇਕ ਦੋਹਰਾ ਵਿਚਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜ਼ਬੂਰ 118:6 ਤੋਂ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ: ‘ਯਹੋਵਾਹ ਮੇਰੀ ਵੱਲ ਹੈ, ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਡਰਾਂਗਾ, ਆਦਮੀ ਮੇਰਾ ਕੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ?’ ਖੁਦਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਨੇੜੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਸਹੁੰ: ਹਰ ਝਗੜੇ ਦਾ ਅੰਤ (6: 15, 16)

ਲੋਕੀਂ ਆਪਣੇ ਦਿੱਤੇ ਵਚਨ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪਰ ਗਵਾਹ ਵੀ ਭੁੱਲ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਜ਼ਾਤ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਅਦਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਇਮਾਨਦਾਰ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਆ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਪਰ ਆਦਰਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਸਹੁੰ ਹਰ ਝਗੜੇ ਦਾ ਹੱਲ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਿਸੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਆਦਮੀ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਸੌਦਾ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਹਰ ਹਾਲ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਜ਼ਬਾਨ ਤੇ ਖਰਾ ਉੱਤਰਦਾ ਸੀ! ਜੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਆਦਰਯੋਗ ਅਤੇ ਸੱਚੇ ਹੋਣ ਜਾਣ ਜਿਵੇਂ ਮਸੀਹ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕ

ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਮਾਨਦਾਰ ਹੋ ਜਾਣ ਤਾਂ ਅੱਜ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਝਗੜੇ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਹਨ, ਕਲੀਸੀਆ ਵਿਚ ਹੋਣ ਜਾਂ ਸਮਾਜ ਵਿਚ, ਸਭ ਹੱਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਆਓ ਅਜਿਹੇ ਵਕਤ ਦੇ ਆਉਣ ਲਈ ਦੁਆ ਕਰੀਏ।

ਸਹੁੰ ਖਾਣਾ (6: 16)

ਬਹੁਤਿਆਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਨੇ ਮੱਤੀ 5: 34 ਵਿਚ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹੁੰ ਖਾਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਬਹੁਤ ਸੀਮਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਪ ਆਪਣੇ ਖੁਦਾ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸਹੁੰ ਦੇ ਆਉਣ ਤੇ ਹੀ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ (ਮੱਤੀ 26: 63, 64); 2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 1: 23 ਅਤੇ 11: 30 ਵਿਚ ਪੌਲਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਹੁੰ ਵਿਚ ਪਾਇਆ। ਯਾਕੂਬ 5: 12 ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ‘ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਹੁੰ’ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ *allos* ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ‘ਓਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ’ ਨਾ ਕਿ *heteros* ਤੋਂ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ ‘ਵੱਖਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ।’ ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਜਾਣਨ ਦਾ ਆਪਣਾ ਇਕ ਸਿਸਟਮ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਗੁੱਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਤੇ ਇਹ ਸਹੁੰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕਦੋਂ ਸਹੁੰ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਵਾਅਦਾ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਕ ਅਰਥ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਖਿਆ, ‘ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੱਚ ਬੋਲੋ, ਤਾਂ ਸਹੁੰ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।’ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਹੁੰ ਖਾ ਕੇ ਸਹੁੰ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਖਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮਸੀਹ ਦੇ ਚੇਲੇ ਸੱਚੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ‘ਮੈਂ ਸਹੁੰ ਖਾਂਦਾ/ਖਾਂਦੀ ਹਾਂ’ ਜਾਂ ‘ਮੈਂ ਤਸਦੀਕ ਕਰਦਾ/ਕਰਦੀ ਹਾਂ’ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਹਾਂ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕਿ ‘ਮੈਂ ਤਸਦੀਕ ਕਰਦਾ ਹਾਂ’ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਝੂਠ ਬੋਲਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਝੂਠੀ ਗਵਾਹੀ ਦਾ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਸੂਰਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਆਖਿਆ, ‘ਮੈਂ ਪੱਕੀ ਸਹੁੰ ਖਾਂਦਾ ਹਾਂ।’

ਮਸੀਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਦਾ ਪੱਕਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕਹਿ ਦੇਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ; ਸਹੁੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਖ਼ਾਸ ਤਨਖਾਹ ਜਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਵਚਨ ਦੇਣ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਖਰਾ ਉੱਤਰਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 1984 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਏਅਰ ਟ੍ਰੈਫ਼ਿਕ ਕੰਟਰੋਲ ਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਨਖਾਹਾਂ ਅਤੇ ਕੰਮ ਦੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਟਰੈਕਟ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਦੱਸਿਆ। ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਦੇ ਕਾਰਣ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਹੜਤਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਕੱਢ ਦੇਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ। ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨਗੇ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸਹੁੰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਸਹੁੰ ਤੋਂ ਮੁਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਖੁਦਾ ਦਾ ਵਚਨ ਸੱਚਾ ਅਤੇ ਅਟੱਲ ਹੈ (6: 18)

ਖੁਦਾ ਦਾ ਵਚਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੱਚਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਓਸੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਅਸੀਂ ਸਦੀਪਕ ਸਚਿਆਈ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਉਹ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਬੋਲ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਮਾਫ਼ੀ ਦੀਆਂ ਖੁਦਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਅਪਵਾਦ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਉਹ ਸਾਡਾ ਵੱਸ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਸਿਰਫ਼ ਮਾਫ਼ੀ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਹੈ ਜਿਹੜੀਆਂ ਉਹ ਨੇ ਠਹਿਰਾਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਖਰਾ ਉੱਤਰਣ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਵਚਨ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ

ਹੋਣਾ ਹੈ।

ਪਤਾਲ ਵਿਚ dives ('ਧਨਵਾਨ' ਲਈ ਲਾਤੀਨੀ ਸ਼ਬਦ) ਆਪਣੇ ਭਾਈਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਦਯਾ ਵਿਖਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਲਈ ਪੁਕਾਰ ਉੱਠਿਆ ਸੀ ਜਿਹੜੇ ਅਜੇ ਧਰਤੀ ਤੇ ਸਨ (ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜੇ ਵਿਚਲੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਸੀ)। ਇਕ ਅਰਥ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਮਿਲਿਆ, 'ਮੂਸਾ ਅਤੇ ਨਬੀਆਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਖੁਦਾ ਦਾ ਪਰਗਟ ਵਚਨ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ।' ਤੇਰੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗਰੀਬਾਂ ਉੱਤੇ ਦਯਾ ਵਿਖਾਉਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਤੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਸਕਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗੇ ਸਖ਼ਤ ਪਾਪੀ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਬਦਲਣਗੇ ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਵੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ਕੋਈ ਮੁਰਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੀ ਉੱਠ ਕੇ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਆਸ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਖ਼ਾਸ ਮੋਅਜਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਹੋਵੇਗਾ (ਲੂਕਾ 16:27-31)।

ਲੰਗਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਿਸ਼ਾਨ (6:19)

ਦੂਜੀ ਸਦੀ ਦੇ ਅੰਤ ਤੀਕਰ ਲੰਗਰ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਆਤਮਾ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕਬੂਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਮਸੀਹੀ ਆਸ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। 'ਮੱਛੀ' ਲਈ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅੱਖਰ (*ichthus*) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਣਪਛਾਤੇ ਸ਼ਬਦ (ਕਿਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅੱਖਰਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜੋ ਮੂਲ ਵਿਚ 'ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਮੁਕਤੀਦਾਤਾ' ਬਣਦਾ ਹੈ, ਮੱਛੀ ਨਿਹਚਾ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਬਣ ਗਈ ਸੀ।⁵⁰ ਆਸਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮਸੀਹੀ ਕਬਰਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਲੰਗਰ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਖੁਦਾ ਦੇ ਵਚਨ ਵਿਚ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਮਸੀਹ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਬਪਤਿਸਮੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਭੋਜ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਤੀਕ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਬਪਤਿਸਮਾ ਉਹ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਾਪ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਅਸਲ ਵਿਚ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ 'ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਬਪਤਿਸਮਾ' ਲੈਣ ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਰੋਮੀਆਂ 6:3 ਵਿਚ ਰੋਮੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਚਿਆਈ ਯਾਦ ਦੁਆਈ (ਵੇਖੋ ਗਲਾਤੀਆਂ 3:26, 27); ਪਤਰਸ ਨੇ 1 ਪਤਰਸ 3:20, 21 ਵਿਚ ਇਸੇ ਸਬਕ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ। ਪ੍ਰਭੂ ਭੋਜ ਵਿਚ ਲਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰੋਟੀ ਅਤੇ ਪਿਆਲਾ ਉਸ ਦੀ ਦੇਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਲਹੂ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਸਾਂਝ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹਨ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 10:16)। ਪ੍ਰਭੂ ਭੋਜ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈ ਕੇ ਅਸੀਂ ਮਸੀਹ ਦੀ ਮੌਤ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਦੂਜੀ ਆਮਦ ਦੀ ਆਪਣੀ ਉਮੀਦ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 11:26)। ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਣਅਧਿਕਾਰਿਤ ਪ੍ਰਤੀਕ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦੋਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀਕਾਂ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਘੱਟ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਯਕੀਨਨ ਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੋਚ ਨਾਲ ਖੁਦਾ ਦੀ ਬੁੱਧ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਲੀਬ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਪਹਿਨਣ ਅਤੇ ਲੰਗਰ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਪਾਉਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਢੰਗ ਅਸਲ ਵਿਚ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੈ ਜੇ ਕੋਈ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲੱਗ ਪਵੇ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਕ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ 'ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ।' ਪ੍ਰਤੀਕ ਪ੍ਰਭੂ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਯਾਦ ਦੁਆਉਣ ਨੂੰ ਛੱਡ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਾਡਾ ਲੰਗਰ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਮਿਲੀ ਸਾਡੀ ਆਸ ਹੈ। ਇਕ ਪੁਰਾਣੇ ਭਜਨ ਵਿਚ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਹੈ:

ਮੁਕਤੀਦਾਤੇ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਚ ਗੱਡਿਆ ਅਤੇ ਠੁਕਿਆ
ਉਸ ਚੱਟਾਨ ਨਾਲ ਬੱਧਾ ਜਿਹੜੀ ਹਿੱਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ,
ਸਾਡਾ ਇਕ ਲੰਗਰ ਹੈ ਜਿਹੜਾ
ਉੱਚੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਤੇ

ਸਾਡੀ ਨਿਹਚਾ ਅਤੇ ਆਸ ਅਕਸਰ ਸਾਨੂੰ ਬੇਪਰਤੀਤਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਣ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਤੁਫ਼ਾਨਾਂ ਵਿਚ ਬਹਿ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੇ ਲੇਖਕ ਨੇ ਲੰਗਰ ਦੇ ਰੂਪ ਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ; ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਐਨਾਂ ਸਮਝਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਤੁਫ਼ਾਨਾਂ ਵਿਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਲੰਗਰ ਪਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਮਿਲੀ ਹੈ।

ਸਾਡੀ ਆਸ ਦਾ ਟਿਕਾਣਾ (6:20)

ਸਾਡੀ ਉਮੀਦ ਸਾਡੇ ਯਿਸੂ ਉੱਤੇ ਲੱਗੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ਰਾਹ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗਿਆ। ਸਾਨੂੰ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਉਸੇ ਉੱਤੇ ਧਿਆਨ ਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (12:1, 2)। ‘ਸਾਡੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਦੇਣ ਦੇ ਇਨਕਾਰ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਸਾਡੇ ਅਤੇ ਖੁਦਾ ਦੇ ਵਿਚ ਹੋਰ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।’⁵² ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪਿਛੇ ਆਉਣਾ ਸੋਚਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਭਲਾ ਸਾਡੀ ਆਸ ਦੁਨਿਆਵੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧਕੇ ਸੁਰਗ ਤੇ ਹੈ? ਕੁਲੁੱਸੀਆਂ 3:1-4 ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਉਤਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ‘ਉੱਤੇ ਚਿੱਤ ਲਾਓ [ਣ]’ ਦੀ ਗੱਲ ਸਮਝਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਧਰਮੀ ਮੁਰਦੇ ਉੱਥੇ ਮਹਿਮਾ ਵਿਚ ਮਸੀਹ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਣਗੇ।

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

¹ਫਿਲਿਪ ਐਜ਼ਰੁਬ ਹਿਯੂਜਸ, *ਏ ਕਮੈਂਟਰੀ ਆਨ ਦ ਐਪਿਸਟਲ ਟੂ ਦ ਹਿਬਰੂਜ਼* (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਂਸ ਪਬਲੀਸ਼ਿੰਗ ਕੰ., 1977), 195, n. 33. ²ਆਰ. ਸੀ. ਐਚ. ਲੈਂਸਕੀ, *ਦ ਇੰਟਰਪ੍ਰਿਟੇਸ਼ਨ ਆਫ ਦ ਐਪਿਸਟਲ ਆਫ ਜੇਮਸ ਟੂ ਹਿਬਰੂਜ਼ ਐਂਡ ਐਪਿਸਟਲ ਆਫ ਜੇਮਸ* (ਕੋਲੰਬਸ, ਓਹਾਇਓ: ਵਾਰਟਬਰਗ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1946), 176. ³ਐਫ. ਐਫ. ਬਰੂਸ, *ਦ ਐਪਿਸਟਲ ਟੂ ਦ ਹਿਬਰੂਜ਼*, ਦ ਨਿਊ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮੈਂਟਰੀ ਆਨ ਦ ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਂਸ ਪਬਲੀਸ਼ਿੰਗ ਕੰ., 1964), 112. ⁴ਜੇਮਸ ਟੀ. ਕ੍ਰੋਪਰ, *ਹਿਬਰੂਜ਼, ਦ ਲਾਈਫ ਟੈਟ ਪਲੀਜ਼ਰ ਗੌਡ* (ਵ੍ਹੀਟਨ, ਇਲਿਨੋਇ: ਟਿੰਡੇਲ ਹਾਊਸ ਪਬਲੀਸ਼ਰਜ਼, 1976), 140. ⁵ਡੋਨਲਡ ਗੁਬਰੀ, *ਦ ਲੈਟਰ ਟੂ ਦ ਹਿਬਰੂਜ਼: ਐਨ ਇੰਟਰੋਡਕਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕਮੈਂਟਰੀ*, ਦ ਟਿੰਡੇਲ ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਕਮੈਂਟਰੀ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਂਸ ਪਬਲੀਸ਼ਿੰਗ ਕੰ., 1983), 137. ⁶ਗਰੇਥ ਐਲ. ਰੀਸ, *ਏ ਕ੍ਰਿਸਟੀਅਲ ਐਂਡ ਐਕਸਪੋਜ਼ੀਟਿਵ ਕਮੈਂਟਰੀ ਆਨ ਦ ਐਪਿਸਟਲ ਟੂ ਦ ਹਿਬਰੂਜ਼* (ਮੋਬਰਲੀ, ਮਿਜ਼ੋਰੀ: ਸਕ੍ਰਿਪਚਰਲ ਐਕਸਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਬੁਕਸ, 1992), 84, ਐਨ. 12. ⁷9:14 ਦਾ ਸੰਦਰਭ ਸ਼ੁਰੂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਦੇਹ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਜਾਂ ਸ਼ੁੱਧ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ‘ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਮਸੀਹ ਵੱਲ ਮੁੜੋ।’ ⁸ਸਾਈਮਨ ਜੇ. ਕਿਸਟਮੇਕਰ, *ਐਕਸਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਆਫ ਦ ਐਪਿਸਟਲ ਟੂ ਦ ਹਿਬਰੂਜ਼*, ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਕਮੈਂਟਰੀ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਬੇਕਰ ਬੁਕ ਹਾਊਸ, 1984), 250. ⁹ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਅਸਲ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਦੀ ਬਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਬਪਤਿਸਮਾ ਐਨਾਂ ਪਹਿਲੇ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ। ¹⁰ਬਰੂਸ, 114-16.

¹¹ਜੇਮੇਡਸ ਐਂਟੀਕੁਇਟੀਜ਼ 18.5.2. ¹²ਕਿਸਟਮੇਕਰ, 155. ¹³ਨੀਲ ਆਰ. ਲਾਈਟਫੁਟ, *ਜੀਜ਼ਸ ਕ੍ਰਾਈਸਟ ਟੁਡੇ: ਏ ਕਮੈਂਟਰੀ ਆਨ ਦ ਬੁਕ ਆਫ ਹਿਬਰੂਜ਼* (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਬੇਕਰ ਬੁਕ ਹਾਊਸ,

1976), 122. ¹⁴ਜੇਮਸ ਬਰਟਨ ਕਾਫ਼ਮੈਨ ਨੇ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ਸੱਤ ਬਪਤਿਸਮੇ ਗਿਣਵਾਏ ਹਨ: ਇਕ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਦਾ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਅੱਗ ਦਾ (ਮੱਤੀ 3:11); ਯੂਹੰਨਾ ਦਾ (ਮੱਤੀ 3:16); ਮੂਸਾ ਦਾ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 10:2); ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ (ਲੂਕਾ 12:50); ਮੁਰਦਿਆਂ ਲਈ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 15:29); ਅਤੇ ਗ੍ਰੇਟ ਕਮੀਸ਼ਨ ਦਾ (ਮੱਤੀ 28:18-20) ਬਪਤਿਸਮਾ। (ਜੇਮਸ ਬਰਟਨ ਕਾਫ਼ਮੈਨ, *ਕਮੈਂਟਰੀ ਆਨ ਹਿਬਰੂਜ਼* [ਆਸਟਿਨ, ਟੈਕਸਸ: ਫ਼ਰਮ ਫ਼ਾਉਂਡੇਸ਼ਨ ਪਬਲੀਸ਼ਿੰਗ ਹਾਊਸ, 1971], 117.) ¹⁵2:4 ਤੇ ਚਰਚਾ ਵੇਖੋ। ¹⁶ਹਿਬਰੂਜ਼, 118. ¹⁷ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 18:21; ਵੇਖੋ 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 16:7; ਯਾਕੂਬ 4:15. ਜੇਸੇਫ਼ਸ ਐਂਟੀਕੁਇਟੀਜ਼ 20.11.3; ਜੌਰਜ਼ ਵੈਸਲੀ ਬੁਚਨਨ, *ਟੂ ਦ ਹਿਬਰੂਜ਼: ਟ੍ਰਾਂਸਲੇਸ਼ਨ, ਕਮੈਂਟ ਐਂਡ ਕੰਕਲੂਜ਼ਨ*, ਦ ਐਂਕਰ ਬਾਈਬਲ, ਜਿਲਦ 36 (ਗਾਰਡਨ ਸਿਟੀ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਡਬਲਡੇ, 1972), 105. ¹⁸ਆਰਥਰ ਡਬਲਯੂ. ਪਿੰਕ, *ਐਨ ਐਕਸਪੋਜ਼ਿਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਹਿਬਰੂਜ਼* (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਬੇਕਰ ਬੁਕ ਹਾਊਸ, 1954), 286. ¹⁹ਡ੍ਰੇਪਰ, 149. ²⁰ਹਿਯੂਜ਼ਸ, 206.

²¹ਮੇਜ਼ਜ਼ ਸਟੁਅਰਟ, *ਏ ਕਮੈਂਟਰੀ ਆਨ ਦ ਐਪਿਸਟਲ ਟੂ ਦ ਹਿਬਰੂਜ਼* (ਲੰਦਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਟੈਂਗ ਐਂਡ ਕੰ., 1856), 372. ²²ਗੁਬਰੀ, 142. ²³ਲਾਈਟਫੁਟ, *ਜੀਜ਼ਸ ਫ਼ਾਈਸਟ ਟੁਡੇ*, 124. ²⁴ਨੀਲ ਆਰ. ਲਾਈਟਫੁਟ, *ਐਵਰੀਵਨਜ਼ ਗਾਈਡ ਟੂ ਹਿਬਰੂਜ਼* (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਬੇਕਰ ਬੁਕਸ, 2002), 8. ²⁵ਅਲਬਰਟ ਬਾਰਨਸ, *ਨੋਟਸ ਆਨ ਦ ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ: ਹਿਬਰੂਜ਼ ਟੂ ਜਿਊਡ* (ਲੰਦਨ: ਬਲੈਕੀ ਐਂਡ ਸਨ, 1884-85; ਰੀਪ੍ਰਿੰਟ, ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਬੇਕਰ ਬੁਕ ਹਾਊਸ, 1985), 134. ²⁶ਲੈਂਸਕੀ, 186. ²⁷ਰੋਬਰਟ ਮਿਲਿਗਨ, *ਏ ਕਮੈਂਟਰੀ ਆਨ ਦ ਐਪਿਸਟਲ ਟੂ ਦ ਹਿਬਰੂਜ਼*, ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਕਮੈਂਟਰੀਜ਼ (ਸਿਸਿਨਾਟੀ: ਚੇਜ਼ ਐਂਡ ਹਾਲ, 1876; ਰੀਪ੍ਰਿੰਟ, ਨੈਸ਼ਵਿੱਲ: ਗੌਸਪਲ ਐਡਵੋਕੇਟ ਕੰ., 1975), 223. ²⁸ਮੈਲੂਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਇਰੇਸਮੁਸ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ। (ਲਾਈਟਫੁਟ, *ਜੀਜ਼ਸ ਫ਼ਾਈਸਟ ਟੁਡੇ*, 125.) ²⁹‘ਲੇਖਕ ਵੱਲੋਂ ‘ਡਿੱਗਣ ਵਾਲਿਆਂ’ ਦੇ ਵਿਰਤਾਂਤ ਲਈ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗੱਲਾਂ ਯਕੀਨਨ ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਉਹ ਗੱਲਾਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਹਰ ਸੱਚੇ ਮਸੀਹੀ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ’ (ਦ ਨਿਊ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਬਾਈਬਲ ਕਮੈਂਟਰੀ, ਸੰਪਾ. ਐਫ਼. ਐਫ਼. ਬਰੂਸ, ਐਚ. ਐਲ. ਐਲੀਸਨ, ਅਤੇ ਜੀ. ਸੀ. ਡੀ. ਹਾਉਲੇ [ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਜ਼ੇਂਡਰਵਨ ਪਬਲੀਸ਼ਿੰਗ ਹਾਊਸ, 1986], 1515 ਵਿਚ ਗੈਰਲਡ ਐਫ਼. ਹਾਥਰਨ, ‘ਹਿਬਰੂਜ਼’।) ³⁰‘ਸੂਈ ਦਾ ਨੱਕਾ’ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਬਹੁਤ ਬਾਅਦ ਦੀ ਮੱਧਕਾਲੀ ਸੋਚ ਦੇ ਵੱਡੇ ਫਾਟਕ ਵਿਚ ਇਕ ਨਿੱਕੇ ਜਿਹੇ ਫਾਟਕ ਦੇ ਹੋਣ ਦਾ ਹੈ।

³¹ਮਾਫ਼ੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਤਲ, ਬੁਨ ਬੋਲਣਾ ਆਦਿ ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪਾਪ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ‘ਕੁਫ਼ਰ’ ਵਿਚ ਮਨ ਦੀ ਉਹ ਹਾਲਤ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਹੜੀ ਤੋਬਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ। ³²ਵੇਖੋ ਮੱਤੀ 3:11, 12; 13:40-42, 50; 18:8; 25:41; ਮਰਕੁਸ 9:43, 48; ਲੂਕਾ 3:16, 17; ਇਬਰਾਨੀਆਂ 10:27; 12:29; 2 ਪਤਰਸ 3:10-13; ਯਹੂਦਾ 7, 23; ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ 14:10; 20:10, 14, 15; 21:8; ਵੇਖੋ 2 ਥੱਸਲੁਨੀਕੀਆਂ 1:7. ³³ਲਾਈਟਫੁਟ, *ਜੀਜ਼ਸ ਫ਼ਾਈਸਟ ਟੁਡੇ*, 128. ³⁴ਲੈਂਸਕੀ, 195. ³⁵ਪਿੰਕ, 337. ³⁶ਬਰੂਸ, 129. ³⁷ਲਾਈਟਫੁਟ, *ਜੀਜ਼ਸ ਫ਼ਾਈਸਟ ਟੁਡੇ*, 134; ਫਿਲੋ ਦ ਸੈਕਰੀਫਾਈਸਜ਼ ਆਫ਼ ਏਬਲ ਐਂਡ ਕੈਨ 29.94-96; ਐਲੀਗੌਰੀਕਲ ਇੰਟਰਪ੍ਰਿਟੇਸ਼ਨ 3.72-73. ³⁸ਲਾਈਟਫੁਟ, *ਐਵਰੀਵਨਜ਼ ਗਾਈਡ ਟੂ ਹਿਬਰੂਜ਼*, 83. ³⁹ਅਡੋਲਫ਼ ਡਿਅਰਸਮੱਨ, *ਬਾਈਬਲ ਸਟਡੀਜ਼*, ਅਨੁ. ਅਲਗਜ਼ੈਂਡਰ ਗਰੀਵ (ਐਡਿਨਬਰਗ: ਟੀ. ਐਂਡ ਟੀ. ਕਲਾਰਕ, 1901), 104-9. ⁴⁰ਲੈਂਸਕੀ, 203.

⁴¹ਪਨਾਹ ਨਗਰ ਅਜੇ ਵੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂ ਜੋ ਜੇ ਕੋਈ ਮਨੁੱਖ ਘਾਤਕ ਇਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ‘‘ਖੂਨ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲਾ’’ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ‘‘ਜੇਲ੍ਹ’’ ਦੇ ਅਰਥ ਵਾਲੇ ਇਸ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਇਕ ਰੂਪ LXX ਵਿਚ ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 4:42 ਅਤੇ ਯਹੋਸ਼ੁਆ 20:6 (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ 20:9) ਵਿਚ ‘‘ਪਨਾਹ ਲਈ ਭੱਜੋ’’ (ASV) ਦਾ ਅਰਥ ਲੈਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। (ਰੀਸ, 100, ਐੱਨ. 78.)

⁴²ਲਾਈਟਫੁਟ, ਜੀਜ਼ਸ ਕ੍ਰਾਈਸਟ ਟੁਡੇ, 131, n. 27. ⁴³ਹਾਰਬੋਰਨ, 1517. ⁴⁴ਡ੍ਰੇਪਰ, 174. ਕ੍ਰੋਗ ਆਰ. ਕੋਸਟਰ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਜਾਂ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਜਾਂ ਦੌੜਾਕ ਲਈ ਵਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਦੌੜ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚੋਂ ਨੱਸ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਕ੍ਰੋਗ ਆਰ. ਕੋਸਟਰ, *ਹਿਥਰੂਜ਼: ਏ ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਵਿਦ ਇੰਟ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕਮੈਂਟਰੀ*, ਦ ਐਂਕਰ ਬਾਈਬਲ, ਜਿਲਦ 36 [ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਡਬਲਡੇ, 2001], 330.) ⁴⁵ਬਰੂਸ, 132, n. 83. ⁴⁶ਵੇਖੋ ਰੋਮੀਆਂ 6:3-5; 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 12:13; ਅਫ਼ਸੀਆਂ 5:26; ਕੁਲੁੱਸੀਆਂ 2:11, 12; ਤੀਤੁਸ 3:5; ਇਬਰਾਨੀਆਂ 10:22; 1 ਪਤਰਸ 3:21. ⁴⁷ਮੋਜ਼ਜ਼ ਈ. ਲਾਰਡ, *ਕਮੈਂਟਰੀ ਆਨ ਪੌਲ'ਜ਼ ਲੈਟਰ ਟੂ ਰੋਮਨ* (ਲੈਕਸਿੰਗਟਨ, ਕੈਂਟਕੀ, ਪੰਨਾ ਰਹਿਤ, 1875; ਰੀਪ੍ਰਿੰਟ, ਡਿਲਾਈਟ, ਆਰਕੈਂਸਾ: ਗੌਸਪਲ ਲਾਈਟ ਪਬਲੀਸ਼ਿੰਗ ਕੰ., ਮਿਤੀ ਰਹਿਤ), 386. ⁴⁸ਪਿੰਕ, 293. ⁴⁹ਵਿਲੀਅਮ ਬਾਰਕਲੇ, *ਦ ਲੈਟਰ ਟੂ ਦ ਹਿਥਰੂਜ਼*, ਜਿਲਦ 2ਜੀ, ਦ ਡੇਅਲੀ ਸਟੱਡੀ ਬਾਈਬਲ ਸੀਰੀਜ਼ (ਡਿਲਾਡੈਲਫੀਆ: ਵੈਸਟਮਿੰਸਟਰ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1957), 60. ⁵⁰ਇਸ ਪਰਿਵਰਣੀ (ਕਿਸੇ ਨਾਂਅ ਵਿਚਲੇ ਕਈ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਅੱਖਰਾਂ ਤੋਂ ਬਣਿਆ) ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਸ਼ਬਦ *lōsous* (''ਯਿਸੂ''), *Christos* (''ਮਸੀਹ''), *Theos* (''ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ''), *huios* (''ਪੁੱਤਰ''), ਅਤੇ *sōtēr* (''ਮੁਕਤੀਦਾਤਾ'') ਹਨ। ⁵¹ਪ੍ਰਿੰਸਲਾ ਜੇ. ਓਵੰਜ, 'ਵੀ ਹੈਵ ਐਨ ਐਂਕਰ,' *ਸੌਂਗਜ਼ ਆਫ਼ ਫ਼ੇਥ ਐਂਡ ਪ੍ਰੈਜ਼*, ਕੰਪੋ. ਐਂਡ ਐਡਿ. ਆਲਟਨ ਐਚ. ਹੌਵਰਡ (ਵੈਸਟ ਮੋਨਰੋ, ਲੁਈਸਿਆਨਾ: ਹੌਵਰਡ ਪਬਲੀਸ਼ਿੰਗ ਕੰ., 1994)। ⁵²ਡ੍ਰੇਪਰ, 174.